Št. 54 — Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) — V Trstu, v nedeljo 2. marca 1924. — Posamezna številka 20 cent. — Letnik XLIX

EDINOST

Izhaja, izvzemši pondeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Gerbec. — Lastnik tiskarna Edinost. Naročnina znaša za mesec L 7.—, za pol leta L 19.50, za tri mesece L 32.— in celo leto L 60.— Za inozemstvo mesečno ... — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Videmski napadi na tržaškega prefekta

Včeraj smo zabeležili, kako je tudi «Piccolo» zavrnil napade v listu «Giornale del Friuli» na tržaškega prefekta radi sprejema slovenskega odposlanstva, oziroma, radi izjav, ki jih je podal g. prefekt ob tej priliki. Obenem pa smo ugotovili, da je rečeni tržaški list porabil tudi to priliko, da sumniči naše ljudstvo pred italijansko javnostjo s svojimi starimi podtikanji.

«Piccolo» hoče stvar predočiti tako, kakor da so Slovani Italije še le sedaj, prisiljeni po dogodkih, spremenili besedo in se izjavljajo za sodelovanje. To je podtikanje, ki naj bi prikrilo resnico. Ker resnica je ta, da so Jugosloveni že v prvem začetku po svojih poklicanih predstavnikih izrekli besedo, da priznavajo dovršeni čin, zahtevajoč le, naj se temu primerno postopa z njimi kot enakopravnimi državljani z vsemi tistimi pravicami in svoboščinami, ki gredo vsled mirovnih pogodb narodnim manjšinam priključenim h kaki drugorodni državi. Zahtevamo le, naj se našemu narodu v Italiji dado vse tiste pravice, ki ji izvirajo ne le iz pisanih zakonov, ne le iz slovesno danih obljub, ampak tudi po volji vse današnje demokratične Evrope, hrepeneče po pomirjenju med narodi, ki more še le dati trdno in zanesljivo podlago tudi za mir med državami in s tem zagotoviti mir Evrope. Hočemo biti lojalen sestaven del države. Ravno radi tega našega hotenja zahtevamo, naj bo tudi država lojalna napram nam v smeri vsestranske pravičnosti in neomejenega svobodoljubja. Tako se je glasila beseda jugoslovenske narodne manjšine **že od prvega začetka!** Nismo torej prav nič spremenili svoje besede, kakor bi nam hotel podtikati tržaški list. To je resnica. Kdor nam hoče podtikati še le po dogodkih izsiljene izjave lojalnosti, tega vodi zla volja! Je sovražnik resnice, ker noče, da bi tukajšnja jugoslovenska narodna manjšina prišla do zadovoljnega življenja in da bi prišlo s tem do mirnega sožitja in plodonosnega sodelovanja na korist dežele in države!

Da bi dal temu svojemu podtikanju čim več veljave, besedići «Piccolo», kako da je gospod prefekt napram našim odposlancem opozarjal na potrebo, da Slovani začnejo ubirati drugačne smeri, **različne od dosedanjih**, ter da odposlanci zastavijo ves svoj osebni vpliv, da slovanski tisk spremeni svoje dosedanje vedenje, «večkrat obžalovano».

Tudi tu je «Piccolo» prevrnil resnico. Iz našega avtentičnega poročila o oni avdijenci pri g. prefektu izhaja, da je ta poslednji le «apeliral na zastopnike našega ljudstva, naj zares pomagajo, da se pogodbeno prijateljstvo (z Jugoslavijo) uresniči **tudi v vsem čustvovanju in delovanju obeh narodov, kakor si je tudi on nadel to nalogo po namenih osrednje vlade**».

To zveni nekoliko drugače, nego je «Piccolo» — podtaknil. G. prefekt Crispo Moncada želi, da se «pogodbeno prijateljstvo» uresnici v čustvovanju **obeh narodov** in hoče tudi on delovati v tej smeri po volji tudi osrednje vlade! Logični zaključek iz teh besed g. prefekta je, da bi bilo kako očitanje, če bi ga bil izrekel, naslovljeno na obe strani! Ne pa, kakor hoče podtikati tržaški list, le na naslov slovanskega ljudstva in njegovega tiska. Na podlagi gornjih naših ugotovitev notorične in neoporečne resnice moramo mi reči z mirno vestjo, da ne zadeva nikaka krivda ne našega ljudstva, ne njegovih predstavnikov, ne njegovega tiska na tem, da se razmere niso razvijale v tisti smeri, ki jo je začrtal g. prefekt v svojih izjavah napram našemu odposlanstvu. Ali more tako govoriti o sebi tudi italijanski tisk, ali vsaj velik del italijanskih glasil, tukajšnjih in v starih pokrajinah? Ne more!

Upravičeno razumevamo besede g. prefekta v smislu, da je hotel reči: kar je bilo, naj bo pozabljeno na obeh straneh; napravimo križ čez minulost in pripravljajmo drugačno bodočnost! «Piccolo» pa mu poje hvalo, ne morda zato, ker bi hotel dovesti do pomirjenja med obema narodoma in do zdravega razmerja med državo in nje slovansko narodno manjšino, marveč zato, ker da se je znal postavljati po robu «slovanskemu nacionalizmu in prevratnemu gibanju». To je zopet zlobno podtikanje, ki ga tržaški list venomer ponavlja, češ, da je Slovanstvo v Italiji istovetno s prevratnostjo, s komunizmom!

Proti koncu svojega članka, naperjenega proti napadom v videmskem listu na tržaškega prefekta pa je tržaški list vendar nekoliko — kakor se pravi — «padel iz vloge». Filozofira namreč, kako da vprašanje drugorodcev v Julijski Krajini ni ustvaritev današnjih časov, da je to staro vprašanje. Rešitev tega vprašanja da se zdi lažja, ker so bili tu možje, ki so jo znali pripravljati. Le tistim, ki prihajajo kasno do spoznavanja stvari, da se zdi vse novo, še le porojeno. Ti da hočejo zopet in zopet odkriti Ameriko, dasi je že odkrita.

Nepreviden je tu «Piccolo», ker bi moral spričo te ugotovitve prijeti za nos — samega sebe! On je bil — med tolikimi drugimi — tisti, ki ni hotel iskati rešitve manjšinskega vprašanja a tem ozemlju v skladu s podanimi narodnostnimi razmerami, marveč je vedno iskal neko «Ameriko», kjer naj bi Jugosloveni Italije ne imeli prav nikake pravice in naj bi le spopolnjevali «Ameriko» — italijanskega nacionalnega imperijalizma!

Interesantno in morda tudi simptomatično pa je, da je «Piccolo» dregnil videmske brate pod rebra z očitanjem, da so oni zakrivili tisto bedasto odredbo o dvojezičnosti časopisov!! In to še, naglaša tržaški list, v času, **ko se je Mussolini pogajal z beograjsko vlado o podlagah za italijansko-jugoslovensko prijateljstvo!!**

Tu bi nam «Piccolo» skoro postal — simpatičen. Tudi on ima včasih svoje svitle momente, ko prihaja do besede zdravo in pametno spoznanje. Človek, ki na svojih poteh rad sledi zapovedim logike, mora iz tega ukora, ki ga je «Piccolo» poslal na videmski naslov, sklepati, da se je tudi «Piccolu» začelo nekam dozdevati, **da je treba postopanje z jugoslovensko narodno manjšino v Italiji vendar spraviti nekoliko v sklad s sklenjenim prijateljstvom med Italijo in državo Jugoslovenov!** Očita Videmcem, da so nekaki novorojenci, ki še ne vedo, da je Amerika že poznana. Toda tudi on ni poznal dosedaj «Amerike». Sedaj še le naslovlja svojo lekcijo na tiste, ki mislijo, da se «Balkan» v Trstu mora še le zažgati! To je — pravi —, da je problem drugorodcev v Julijski Krajini treba še le razkriti! Priznava torej, da problem drugorodcev je že tu. Toda «Piccolo» je previden mož. Molči kakor grob o tem, **kako naj se reši!** Razumemo. Svoji stari ljubezni — poitalijančevanju naše narodne manjšine — se noče izneveriti; o svojih skrivnih željah — ki pa so splošno znane — pa tudi ne more odkrito govoriti ravno v tem hipu, ko daje ukore Videmcem, ki še nočejo poznati in priznati tega vprašanja. Ne bi hotel reči ne «da», ne «ne». Ni mu pa uspelo to nihanje med dvema tečajema. Ni se mogel premagati, da ne bi se na koncu povrnil k svoji «stari ljubezni». Z vidno samozavestjo pripoveduje o politični zgodovini Trsta, ki da priča, kako da je to mesto znalo skozi polstoletja «se boriti in ohranjati narodni značaj» in kako da je zato posebno usposobljeno, **da s svojimi izkustvi daje tudi danes pouk v mnogih stvareh!** Kdor zna prav čitati v slovarju tržaškega lista, mora razumeti, da «Piccolo» še vedno išče svojo «Ameriko», kjer naj bi se manjšinsko vprašanje rešilo prav tako, kakor hočejo njegovi videmski bratje! Kljub mali senci, ki je padla med nje za hip, **si bodo gotovo skoro zopet v naročju v — svoji «Ameriki»:** bodo lepo složno dalje snovali svoja podtikanja na račun jugoslovenske manjšine v Italiji! Na to moramo biti pripravljeni kljub vsemu Mussoliniju, ki sklepa prijateljske pogodbe z državo Jugoslovenov!

Do res zadovoljive rešitve problema drugorodcev v Italiji bo moglo priti le, če g. Mussolini Videmce in Tržačane — mislimo tiste «Piccolove» barve — zavrne v — pravo «Ameriko», če jim zagromi z vso odločnostjo, da se manjšinski problem ne sme reševati na podlagi raznih podtikanj, ki so — brez podlage, po želji nacionalistične pretiranosti in ozkosrčnosti, marveč z ozirom na tiste velike državne interese, ki so se toliko povdarjali povodom sklepanja prijateljstva med državo Italijanov in državo Jugoslovenov!

Zaključujemo — resnici na ljubo — z ugotovitvijo, da je bilo pri zavračanju videmskih napadov na tržaškega prefekta fašistovsko glasilo «Il Popolo di Trieste», lojalno in korektno, «Piccolo» pa — ne!

Trgovinska dogovora Italije

s Čehoslovaško in z Albanijo

RIM, 1. Iz verodostojnega vira se doznava, da se bodo v kratkem izmenjale ratifikacije trgovinske pogodbe, ki je bila sklenjena med Italijo in Albanijo. Uradno se potrjuje, da je bil med obema državama podpisan tudi konzularni dogovor.

Iz istega vira se poroča, da so prišla pogajanja, ki so se začela v zadnjih mesecih p. l. med Čehosl. in Italijo, do svojega zaključka in da se bo skoro podpisala čehoslovaško-italijanska trgovinska pogodba. S to pogodbo pridejo do svoje rešitve važna vprašanja, tičoča se prometa in tarif med obema državama, razen tega urejuje pogodba končnoveljavno posebne dogovore, ki so bili do sedaj sklenjeni med Prago in Rimom glede izhodov čehoslovaške trgovine preko jadranskih luk.

Odnošaji med Italijo in Jugoslavijo

BEOGRAD, 1. Snoči sta izdali jugoslovenska in italijanska delegacija službeni komunike, v katerem se dementirajo vesti o nesporazumu med Jugoslavijo in Italijo. Pogajanja so prijateljska, vse nasprotne vesti so tendencijozne. Vse tri sekcije delegacij bodo nadaljevale svoje delo ter se pričakujejo tudi uspehi. Jutri dospe tudi predsednik italijanske delegacije Luciolli, ki edini ni bil prisoten, toda njegova odsotnost ni vplivala na razgovore.

Snoči od 7. ure dalje se je vršila seja tretje sekcije jugoslovenske in italijanske delegacije za sklepanje konvencije o železniškem prometu z Italijo pod predsedništvom Italijana Dellija. Seji so prisostvovali vsi delegati. Sprejetih je bilo v načelu 12 členov z nekaterimi manjšimi, takoj sprejetimi izpremembami načrta konvencije o splošnih železniških vprašanjih med Jugoslavijo in Italijo na podlagi sporazuma, sklenjenega v Rimu leta 1923. Prihodnja seja se bo vršila v pondeljek.

Seja jugoslov. narodne skupščine

Debata o vrhovni državni upravi - Svobodna cona v solunskem pristanišču

BEOGRAD, 1. Na včerajšnji seji narodne skupščine, ki se je začela ob 10. uri dopoldne, se je po kratkih vprašanjih prešlo na specijalno debato o vrhovni državni upravi. Prvi je govoril posl. g. Škulj (jugoslov. klub) o jugoslovenskih predvojnih dolgovih, o katerih se po preteku 5 let še vedno ni ničesar poročalo, in o bonih, ki se nanašajo na markiranje bivših avstroogrskih novčanic, ter zahteval, da se ti 20 odstotni boni izplačajo, da pa se izplačajo tudi tiste novčanice, ki so bile markirane s ponarejenimi znamkami iz tihotapskega fonda. Izjavlja v imenu svojega kluba, da bo glasoval proti. Nato je kritiziral demokrat g. Agatonović notranjo, zunanjo in finančno politiko ter razlagal industrijsko posojilo. Odrekal je ministru financ zaslugo na sedanjem dviganju dinarja, češ, da tiči pravi razlog tega pojava v dejstvu, da ni Jugoslavija merodajni faktor za vrednost dinarja, temveč inozemstvo. Končno izjavlja, da bo glasoval proti takemu proračunu. Poslednji je govoril zemljoradnik g. Voja Lazić, ki je naglašal, da je proračun sestavljen brez vsake varčnosti. Napadal je dispozicijske fonde in predlagal, da se proračun vrhovne državne uprave zavrže in da se iz njega sploh izbrišejo gotove partije. Izjavlja, da bo glasoval proti proračunu. Nato je bila seja zaključena ob 1. uri popoldne, ter se nadaljevala ob pol 5. uri popoldne. Predsednik narodne skupščine g. Ljuba Jovanović, je dal na razpravo zakonski predlog o privilegovani svobodni coni v solunskem pristanišču. Poročevalec večine g. Mika Dimitrijević je prečital poročilo večine ter navajal motive in razloge, ki so dovedli do pridobitve te cone. Priporočal je poslancem, da ta zakonski predlog sprejmejo. Nato je govoril demokrat g. Ilija Šumenković ter povdarjal, da je napačno, da se cona imenuje «srbska» in da bi bilo treba ime popraviti v «cono kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev». Minister zunanjih del, g. dr. Ninčić, je v krajšem govoru priporočal sprejem tega zakonskega predloga ter se dotaknil opombe posl. g. Šumenkovića glede naziva cone, obljubljajoč, da se bo ime cone naknadno popravilo. Nato se je začelo glasovanje ter je pri prvem poimenskem glasovanju glasovalo 140 poslancev za, pri drugem pa 142, s čimur je bil ta zakonski načrt sprejet. Zanj je glasovala tudi cela opozicija.

Prihod Radićevcev v Beograd

V pondeljek ali torek pride v skupščino 30 Radićevcev

BEOGRAD, 1. Včeraj dopoldne je dospela v Beograd vest iz Zagreba, da pride v ponedeljek ali torek v Beograd 30 Radićevih poslancev iz banovine Hrvatske. Ta sklep je bil javljen v Beogradu po sestanku vodstva hrvatske republikanske seljačke stranke in hrvatske zajednice. Po sklepu vodstva bi naj Radićevi poslanci izvršili v Beogradu vse formalnosti in bi prisegli kralju zvestobo in na ustavo. Ta vest je izzvala v beograjskih krogih veliko senzacijo, zlasti v političnih krogih. Na podlagi te vesti se je snoči razširila v Beogradu govorica, da je ministrski predsednik Pašić podal ostavko. To pa ne odgovarja resnici. Vlada smatra, da sedaj ne obstoja nikak težak položaj za njo, posebno ne tak, da bi morala podati ostavko. Za sedaj se ne polaga v radikalnem klubu nikaka važnost na prihod Radićevcev, ker se misli, da gre tu za tako senzacijo, kakor so bile vse prejšnje. Opozicijonalni krogi trde, da je sklep Radićevcev in zajedničarjev definitiven in da bo v pondeljek ali torej najznačilnejši dan v jugoslovenski politični zgodovini. Opozicijonalni krogi trde tudi, da je Pašić o vsem tem obveščen, in da se je odločil podati ostavko, ki jo bo v ugodnem momentu predložil kralju. Opozicijonalni krogi smatrajo, da se v tem slučaju radikali ne morejo nadejati, da dobe mandat za volilno vlado, ker je predsedniku demokratske stranke Davidoviću od kralja obljubljeno, da dobi mandat za posle volilne vlade, ako dospejo Radićevci v Beograd.

V opozicijonalnih krogih se trdi, da je ob priliki zadnje avdijence pri kralju ministrski predsednik skušal kralja prepričati o težki situaciji, v kateri se sedaj nahaja radikalna vlada in skušal dobiti mandat za kratkoročno poslovanje, nato pa za volilno vlado. Po tem mandatu naj bi vlada izvedla invalidski zakon, proračun in ratifikacijo razmejitve z Romunijo. Na volitve bi se šlo pod parolo ohranitve vidovdanske ustave.

Po seji narodne skupščine je vlada imela kratko konferenco v ministrski sobi o politični situaciji. Ministrski predsednik Pašić je obvestil člane vlade, da bo obvestil o situaciji krono. Ministri so izjavili, da imajo točne informacije o tem, da Radićevci ne pridejo v Beograd. Misiji dr. Laze Markovića v Zagrebu se pripisuje velika važnost in se smatra, da se mu bo posrečilo pridobiti Radićevce za to, da ne pridejo v Beograd in da započno pogajanja z radikali.

«Odjek» ugotavlja, da se Pašić bavi s tem, kako bi razbil opozicijonalni blok. Markovića je poslal v Zagreb, da pridobi Radićevce za radikale. A to je vse zastonj. Vse nade Pašića, da ustvari nezaupanje v opozicijonal. bloku, so brezuspešne tako v javnem mnenju kakor tudi pri kroni sami. Opozicijonalni blok je prepričan, da Pašić ne bo imel uspeha. Krona je imela priliko, da je dobila jasno orijentacijo. Pašiću da se ne bo posrečilo, da se izvije iz sedanje težke situacije.

Položaj v južni Srbiji

BEOGRAD, 1. «Politika» javlja iz Štipa: Po mnogih poročilih ni nikakega dvoma, da vrše komitske organizacije pospešene priprave za pomladansko akcijo v južni Srbiji. Z največjo naglico se izterjavajo davki, ki so jih razpisali komitaši. Deli se orožje, municija in nova obleka. Meja napram južni Srbiji je zaprta, kakor za časa mobilizacije. Komitske čete, ki so se čez zimo mudile na jugoslovenskem ozemlju, ne vrše več terorističnе akcije, temveč hodijo mirno po vaseh, napovedujoč povsod krvavo spomlad.

Razgovor francoskega poslanika z MacDonaldom

za vojaško kontrolo v Nemčiji

PARIZ, 1. Francoski poslanik v Londonu Saint-Aulaire je imel včeraj pogovor z MacDonaldom, angleškim ministrskim predsednikom. Kakor meni londonski dopisnik lista «Echo de Paris», je francoski poslanik pri tej priliki razložil načelniku angleške vlade želje Francije z ozirom na MacDonaldov predlog glede vzpostavitve vojaške kontrole v Nemčiji.

Reševanje belgijske krize

Pred sestavo socijalistične vlade?

PARIZ, 1. Dopisnik «Matina» brzojavlja iz Bruselja, da želi belgijski kralj čimprejšnje rešitve vladne krize. V resnici zahteva mednarodni položaj, da se sestavi takoj vlada, ki bo lahko vzela nase odgovornost, ki jo nalaga baš sedanja doba delovanja komisije izvedencev. Kralj nadaljuje posvetovanja ter je davi sprejel tri državne ministre: Pavla Hymansa, načelnika levih liberalcev, Segersa, predsednika Zveze katoliških udruženj in vodjo socijalistov Vanderveldeja. Mogoče bo še danes dobil kak mož desnice nalog za sestavo nove vlade. Tu prihaja v prvi vrsti v poštev Van de Vyvére, minister za gospodarske posle v Theunisovem kabinetu, ki bi z ozirom na svoj položaj napram vlamskemu gibanju prijaznim desničarjem lahko — kakor meni «Soir» — prevzel oblast, ne da bi to kaj vplivalo na odnošaje med Belgijo in Francijo.

Liberalni krogi stojijo pod vtisom, da bo reševanje krize zadelo na velike težkoče, ako ne bo Theunis prevzel sestavo nove vlade.

Diplomatski sotrudnik «Matina» ni izključil sinoči možnosti ministrstva pod Vanderveldejem, ki bi bilo izključno ali pa vsaj po večini socijalistično.

«Obstoja možnost — pravi —, ki vzbuja v trgovskih in industrijskih krogih Belgije veliko vznemirjenje, ker je Vandervelde med prvimi zahteval točno izvršitev zakona za osemurni delavnik, kateri je povzročil belgijski trgovini tako občutno škodo. Z druge strani se pripominja, da se je leta 1920 isti Vandervelde kot justični minister v kabinetu Carton De Wiart zoperstavil prevozu municije, določene za Poljsko, ki je bila takrat ogrožena radi vpada boljševikov.»

Vendar je Vandervelde v pogovoru s francoskimi časnikarji povdarjal svoje prijateljstvo napram Franciji ter je opozoril na dejstvo, da so belgijski socijalisti vedno zastopali mnenje, da morata priti Francija in Belgija do upravičene vojne odškodnine. Z ozirom na politiko Belgije je tudi rekel, da smatrajo socijalisti zahteve Vlamcev za sprejemljive. Tako bi se na primer vojska lahko sestavila iz deželnih milic.

Bivši predsednik katoliškega sveta Carton de Wiart, drugi kandidat za predsedništvo, je na tozadevno vprašanje spomnil Francoze na dejstvo, da je Vandervelde leta 1921 po kratkem ugovarjanju odobril zasedbo Porurja.

Dvoboj med zdravniki

PARIZ, 1. Včeraj sta se dvobojevala na sablje znani kirurg Cuneo in prof. Broca, član medicinske akademije. Po raznih ljutih napadih je bil dr. Cuneo ranjen na spodnjem delu roke. Do dvoboja je prišlo radi spora poklicnega značaja.

Nemška emisijska banka se bo ustanovila na Nizozemskem

PARIZ, 1. Kakor poroča «Matin», so izvedenci za vprašanje nemških financ končnoveljavno določili Nizozemsko za sedež emisijske banke, ki se ima ustanoviti.

Zastopniki Romunije za dunajsko konferenco

BUKAREST, 1. Romunska vlada je imenovala pooblaščenega ministra Langa Rascano, senatorja Dimitrija Dagiceska in poslanca Mircejo Djuvara za zastopnike Romunije na pogajanjih s sovjeti, katera se bodo v kratkem začela na Dunaju.

Izmenjava ratifikacij italijansko-čehoslovaške trgovinske in plovbne pogodbe

RIM, 1. Nocoj ob 19.30 so bile izmenjane v palači Chigi ratifikacije trgovinske in plovbne pogodbe med Čehoslovaško in Italijo. K pogodbi je priložen dogovor glede koncesij in olajšav za promet Čehoslovaške v tržaški luki. Pri isti priliki so bili podpisani tudi dodatni dogovori k tej trgovinski pogodbi, konzularna konvencija ter dogovor med obema državama proti dvojnim obdačevanjem. Za Italijo je vse te listine podpisal Mussolini, Čehoslovaško so zastopali načelnik gospodarskega ravnateljstva na zunanjem ministrstvu inž. Dvoraček, sekcijski načelnik na trgovinskem ministrstvu Peroutka ter Kybal, čehoslovaški poslanik v Rimu.

Odmevi skrivnostne zrakoplovne tragedije

Ostanki zrakoplova «Dixmude» najdeni v reškem zalivu

REKA, 1. Vsem bo še v spominu strašna katastrofa zrakoplova «Dixmude», ki se je januarja meseca ponesrečil v vodah Sredozemskega morja. Po dveh tednih je bilo truplo poveljnika ponesrečenega zrakoplova vrženo na skalovje Sciacca na obrežju Sicilije.

Sedaj so pa nekateri ribiči pri rtiču sv. Marka pri Reki zajeli v svoje mreže večje število raznih predmetov, med drugimi dva radiotelegrafska stroja, žepno svetilko, avbo za sprejemanje radiotelegramov, steklenico aluminija, eno francosko zastavo, listnico z glavnikom iz roževine, vizitko, glasečo se na ime Germaine Gueche, dnevno povelje z datumom od 20. oktobra 1923. ter listino, ki vsebuje svečano pohvalo moštvu ponesrečenega zrakoplova.

Iz teh predmetov je razvidno, da se je mreža zajela v ogrodje «Dixmudeja», katero je bilo najbrže zaneseno od podmorskih tokov iz Sredozemskega morja do reških vodá. O izredni najdbi je bilo obveščeno pristojno oblastvo.

Amerika ponuja na prodaj

svoje velikansko trgovsko brodovje

LONDON, 1. Ameriški državni oddelek za mornarico je sklenil prodati svoje velikansko brodovje, ki šteje 1335 ladij, med temi več nemških prekoatlantskih velikanov, ki so pripadli Zedinjenim državam kot vojni plen. Med temi gre prvenstvo «Leviatanu», največji trgovski ladji na svetu. Kupne ponudbe za te ladje se bodo sprejemale do 14. marca. To brodovje je stalo Zedinjene države približno 2800 milijonov dolarjev. Tako se razblinja veliki sen ameriški. Vlada Zedinjenih držav je hotela, da bi se ves ameriški izvoz prevažal z ameriškimi ladjami ter si je skušala zagotoviti tudi promet potnikov in blaga iz inozemstva v Ameriko. To podjetje pa je prinašalo zgubo letnih 25 do 30 milijonov dolarjev. V resnici se je uporabljalo le 423 ladij. Drugih 912 je samevalo v raznih lukah brez nobene koristi. Ameriška trgovska mornarica je vzdrževala promet na 5 paroplovnih črtah: med Zedinjenimi državami in Evropo, med New Yorkom in Južno Ameriko, med Seatlejem in Vzhodom, med San Franciscom in Vzhodom ter končno med Kalifornijo in Havaijskimi otoki.

Pred izenačenjem ženske volilne pravice z moško v Angliji

Več volilk kakor volilcev

LONDON, 1. Zbornica je v drugem branju sprejela z 288 glasovi proti 72 načrt, ki daje ženskam iste volilne pravice, kakor moškim. Sedaj postanejo ženske v Angliji volilke po ispolnjenem 30. letu življenja. Po tem načrtu, ki bo v kratkem postal zakon, bodo smele ženske voliti pod gotovimi pogoji že z 21. letom. V volilnih imenikih Anglije in v Walesu je vpisanih 10,500.000 moških in 7 milijonov 900.000 žensk; z novim zakonom bo iznašalo število volilk 12,400.000. Tako bo v Angliji več ženskih glasov kakor moških. To pa ne pomeni — je izjavila laburistična poslanka Jewson v svojem govoru za ta načrt, ki je bil predložen od poslanca laburistične stranke Adamsona —, da bodo ženske vladale v Angliji, ker ni res, da se more postaviti volilna masa žensk proti moški volilni masi. Na zadnjih treh volitvah se je dokazalo, da so kakor moški tudi ženske različnih naziranj in da volijo, kakor moški, uvrščene v razne politične stranke. Z druge strani — je rekla govornica — je tudi krivično, da sme ženska voliti šele s 30. letom, ko se vendar ženska hitreje razvija od moškega.

PRED RUSKO-ROMUNSKIMI POGAJANJI

DUNAJ, 29. Tukajšnji poslanik sovjetske Rusije Levicki je včeraj izjavil z ozirom na obnovo diplomatičnih zvez med Avstrijo in Rusijo, da se prično pogajanja meseca marca med rusko in romunsko delegacijo. Dan otvoritve teh pogajanj še ni točno določen, ravnotako tudi ne program. Sovjetska vlada je že imenovala svoje delegate za to konferenco. Predsednik ruske delegacije je ruski poslanik v Kodanju Lorenc.

Naročajte in širite „EDINOST“

Kvotacija tujih valut

na borzi v Moskvi

MOSKVA, 1. Na tukajšnji borzi je bila izvršena prva trgovska operacija v italijanskih lirah po ključu 8'5 rubljev za 100 lir. Dolar je bil kvotiran po 2'15 rublja, šterlingi so bili po 9'26 rubljev. Ker so trgovski posli s Francijo prekinjeni, se frank ni kvotiral.

Plačila Rusije tujim paroplovnim družbam
Zvišanje izvoza ruskega žita

MOSKVA, 1. V letu 1922 je Rusija plačala inozemskih paroplovnim družbam nad 20 milijonov rubljev v zlatu za prevažanje uvoznega in izvoznega blaga. V preteklem letu so ta plačila poskočila na 40 milijonov.

Komisija za ureditev naprav v ruskih pristaniščih je z ozirom na porast izvoza žita v tekočem letu ukrenila potrebno, da bo mogoče naložiti na ladje v Nikolajevsku, pristanišču na Črnem morju, po 12 milijonov pudov na mesec, v Chersonu ob Dnjepru pa do 5 milijonov pudov. Enaki ukrepi se pričakujejo tudi za Odeso.

Ruski izvoz in uvoz v letu 1923

MOSKVA, 1. V letu 1923 je Rusija izvozila blaga za 205,717.000 rubljev v zlatu, medtem ko predstavlja v istem času v Rusijo uvoženo blago vrednost 144,057.000 rubljev v zlatu.

Finančni položaj Rusije

RIM, 1. «Corriere della sera» javlja iz Moskve, da je državna banka Zveze socijalističnih sovjetskih republik izvršila te dni prvikrat svoja plačila v srebru in državnih obveznicah. Na temelju zakona o finančni reformi je ustavljeno nadaljno tiskanje papirnatih rubeljskih bankovcev. Zadnji so bili izdani bankovci po 25.000 rubljev.

Francozi zasedli brzojavni urad v Pirmasensu

BERLIN, 1. Wolfov dopisni urad poroča iz Pirmansensa, da so Francozi zopet zasedli brzojavni urad. Listi ne morejo še izhajati. Oba lastnika pirmasenskih listov sta še vedno v zaporu. Od separatistov izgnanemu županu ni bil še dovoljen povratek.

Poostritev stavke bančnih uradnikov na Dunaju

DUNAJ, 1. Stavka bančnih uradnikov je poostrena in so bili odpoklicani iz službe vsi strojniki in kurjači bančnih poslopij. Odpoklcane so bile tudi pomožne moči iz državne banke. Poslovanje te banke sedaj popolnoma počiva. V bančnem sindikatu so nastopila nesoglasja. Socijalni demokratje delujejo na to, da se stavka čimpreje konča.

Kaj je z vojno odškodnino?

(Po informacijah na finančni intendanci).

Ker prihajajo na uredništvo našega lista številne prošnje za informacije glede vojne odškodnine, smo se obrnili naravnost na tukajšnjega finančnega intendanta za splošne informacije o sedanjem stanju vprašanja izplačevanja vojne odškodnine. G. intendant je našega urednika zelo prijazno sprejel ter mu dal naprošena pojasnila. Obenem mu je razkazal vse urade, ki se bavijo z reševanjem prošenj za vojno odškodnino.

V teh uradih, t. j. v uradih, ki se bavijo izključno z vojno odškodnino, sta samo na finančni intendanci v Trstu zaposlena 202 uradnika. Zdi se, da se je vlada končno vendarle zganila, da se enkrat reši vprašanje, ki se vleče že toliko let in ki je neizmerne važnosti za procvit našega gospodarstva. Seveda ne smemo biti preveliki optimisti; kajti sistem in vladna politika v tem vprašanju ostaneta v bistvu ista, kakor sta bila do sedaj. Vlada bo še vedno gledala, da potrosi kolikor mogoče malo; le podvizati hoče izplačevanje vojne odškodnine. Nedavno je dala vlada tukajšnji finančni intendanci na razpolago več inženirjev, da se tako ugotovitev škode pospeši.

Finančni minister De Stefani je dal finančnemu intendantu v Trstu ukaz, da mora biti izplačana vojna odškodnina najmanj 3000 oškodovancem na mesec. V Julijski Krajini je bilo predloženih 160.000 prošenj za vojno odškodnino. Teh 160.000 prošenj je vložilo približno kakih 80.000 oškodovancev. Skoro vsak oškodovanec je namreč vložil prošnje za več posameznih vrst škode; tako n. pr. eno prošnjo za poravnavo škode na stavbah, drugo za poravnavo škode na premičninah, tretjo na zemljiščih itd. Onih 160.000 prošenj je povprečno vložilo torej okoli 80.000 oškodovancev. Ako mora tukajšnja intendanca po nalogu ministra De Stefani vsak mesec likvidirati odškodnino 3000 vojnim oškodovancem, bodo prišli po mnenju tukajšnjega intendanta tekom dveh let skoro vsi oškodovanci do odškodnine. Ako sodimo po dosedanjih izkušnjah, moramo reči, da je g. intendant nekoliko prevelik optimist. Sicer pa upajmo v interesu vojnih oškodovancev samih, da se bodo njegova predvidevanja uresničila kljub vsem mogočim oviram.

Že iz do sedaj navedenega sledi, da se je način dosedanjega reševanja prošenj za vojno odškodnino nekoliko izpremenil. V načelu se od sedaj dalje ne likvidira več vojna odškodnina na podlagi vsake posamezne prošnje *posebej*, ampak tukajšnja intendanca združi posamezne (za škodo na stavbah, zemljiščih, premičninah itd.) prošnje vsakega oškodovanca ter jih likvidira *skupno*. Radi tega se zgodi, da ni marsikateri oškodovanec, ki je n. pr. že l. 1921. sklenil konkordat, recimo, za premičnino, še do danes prejel odškodnine, ker je intendanca postavila njegovo prošnjo — dasi že rešeno — na stran, kjer čaka, da bodo še ostale prošnje (n. pr. za odškodnino na stavbah) istega oškodovanca rešene. Poudarjamo, da velja to pravilo le v načelu in da se je pričelo strogo izvajati šele pred kratkim.

Da kak vojni oškodovanec sploh še ni prejel odškodnine ali jo je prejel pozneje kakor drugi, ki je pozneje podpisal konkordat kakor on, temu moramo iskati vzrok tudi v raznih drugih okolščinah. Njegova prošnja je n. pr. lahko zaostala na intendanci, ker je mogoče manjkala kaka listina, ki je potrebna. Delo na tukajšnji intendanci je namreč razdeljeno med dva oddelka. Prvi oddelek mora v prvi vrsti pregledati, ali ne manjka prošnji morda kak neobhodno potreben dokument; dalje mora gledati, da identificira posameznega oškodovanca. Veliko sitnost dela intendanci dejstvo, da je eno in isto ime vojnega oškodovanca pisano na vse mogoče načine; enkrat po italijanskem pravopisu, drugič pravilno. To so zagrešili v prvi vrsti uradniki, ki ne poznajo našega jezika. Ta oddelek mora preskrbeti tudi od Kreditnega zavoda v Benetkah takozvani «ni zadržka», t. j. listino, na kateri so zabeleženi vsi predujmi, ki jih je prejel vojni oškodovanec na račun vojne odškodnine. Nadalje mora preskrbeti potrdilo, da je vojni oškodovanec porabil denar za popravo škode, ako gre za stavbe in zemljišča. Ako škoda ne znaša več kakor 3000 lir, izdajo to po nalogu intendance karabinerji; ako znaša škoda več kakor 3000 lir, pošlje intendanca lastne inženirje na lice mesta, da to ugotovijo. Vse to delo zahteva pri posameznih prošnjah različnega časa. Odtod tudi razlika časa, v katerem je posamezni oškodovanec prejel odškodnino. Ako pri kaki prošnji manjkajo listine, na katere mora intendanca — včasih tudi po nemarnosti oškodovanca — mnogo časa čakati, je pač naravno, da med tem časom pridejo na vrsto prošnje oškodovancev, ki so pozneje podpisali konkordat.

Drugi oddelek se bavi s pravo likvidacijo in izplačevanjem vojne odškodnine. G. intendant nam je izjavil, da so že prispele benečijske obveznice. Kakor smo že na tem mestu poročali, bo intendanca skušala urediti izplačevanje odškodnine tako, da se bo podal uradnik v avtomobilu na deželo, kjer bo na licu mesta plačeval odškodnino. Ni še gotovo, ali bo ta sistem obveljal, ker je združen — po mnenju vladnih krogov — s previsokimi stroški za državo.

G. intendant je našega urednika naprosil, naj pove potom lista vojnim oškodovancem, naj imajo zaupanje v državne urade, v intendanco. Naš urednik mu je odgovoril, da so naši oškodovanci imeli vedno zaupanje v državne urade, toliko bolj, ker so njihove pravice zajamčene potom zakona. Toda spričo večnega zavlačevanja izplačila odškodnin ter poznejših naredb, ki so prvotni odškodninski zakon skoro popolnoma prevrnile, ni nič čudnega, da to zaupanje pri naših ljudeh kakor tudi pri vseh oškodovancih sploh peša.

Intendanca je na razpolago oškodovancem za informacije ob sredah in sobotah od 9½—12½, odvetnikom pa ob pondeljkih ob isti uri. Z informacijami se bavijo 4 uradniki. Oškodovanci se opozarjajo, da ne pridejo druge dneve iskat informacij, ker bi bila njihova pot v Trst zaman. **Za informacije glede konkordatov, ki so bili sklenjeni pred 1. aprila 1922., se oškodovanci lahko obrnejo na intendanco pismenim potom.** Konkordati iz l. 1921. so bili večinoma že likvidirani. Sedaj prihajajo na vrsto konkordati iz let 1922. in 1923. Predno se oškodovanec poda na pot v Trst po informacije, naj premisli, ali bo uspeh njegovega posredovanja odgovarjal stroškom poti in zamudi časa. Na drugi strani pa lahko izve v Trstu edino 3 stvari, t. j. 1.) ali je njegova prošnja sploh prišla v Trst, 2) ali je v delu na intendanci in 3) ali je v likvidaciji. Po mnenju g. intendanta je v interesu oškodovancev, da ne nadlegujejo intendance s prošnjami za informacije, ker s tem le zavlačujejo delo.

K zaključku naj še omenimo, da je pač v interesu oškodovancev, da obnovijo svoje hiše in polja čim prej, ako hočejo v kratkem priti do odškodnine.

Volilci pozor!

24. t. m. je potekel rok, v katerem so morali občinski uradi dostaviti volilcem na dom volilne izkaznice (legitimacije). Volilec, ki ni prejel do tega dne volilne izkaznice, jo lahko dvigne osebno od 25. t. m. dalje do dneva volitev in tudi še ta dan v občinskem uradu občine, kjer je vpisan v volilni imenik (za mesto Trst in okolico v anagrafičnem uradu, via Sanità 25./II.). V ta namen mora biti odprt občinski urad od 6. marca nadalje vsak dan od 9. do 19. ure.

Pozivljamo vse one volilce (volilec je vsak državljan, ki izpolni do 31. maja t. l. 21 let in je vpisan v volilni imenik), ki niso prejeli volilne izkaznice, da jo takoj osebno dvignejo.

Iz urada pol. dr. «Edinost» v Trstu.

Volilci!

Ne zavrzite volilnih legitimacij!

Brez legitimacij ne morete voliti!

Leninova bolezen

Od nekdaj so se ljudje zanimali za življenje slavnih mož, katerih nastop na svetovni program in naj v zameno tudi italirazdobja. Tudi pred kratkim umrlega Lenina smemo prištevati med one redke ljudi, ki so s svojim delovanjem ustvarili nove epohe. Leninovo ime je znano po vsem svetu, njegova slava je prodrla v slednjo gorsko vas, v slednjo stepno puščo. Njegovo delovanje politika in revolucijonarja zanima bolj socijologe, zgodovinarje, znanstvenike in kritike. Njegovo osebno življenje pa zanima vse, torej tudi priproste ljudske množice. Nešteto legend kroži po Rusiji o umrlem Leninu, ki bo živel večno v ustnem sporočilu kakor tudi v zgodovinskih predanjih bodočim pokoljenjem.

Življenje ali smrt Lenina pred časom bi bila obenem življenje ali smrt ruskega boljševizma. Toda Lenin je umrl zadosti pozno, tako da je sovjetski režim varen in utrjen tudi brez Lenina. V prvih časih revolucije pa bi bila Leninova smrt postala usodna za ruske komuniste in ruska revolucija bi bila zavzela nove smeri.

Po spomladi l. 1922. ni Lenin več javno nastopil. Od takrat je živel v tajinstveni osamljenosti, dasiravno je še potem izvrševal vladne posle. Najboljši zdravniki evropskega kontinenta so bili poklicani k njegovemu vzglavju, da bi rešili za komuniste tako dragoceno življenje. Tudi o tej bolezni so krožile razne govorice. Mnogi so verjeli bajki, da je Lenin doživel nov atentat, mnogi so govorili, da je že umrl, ampak da zakrivajo ruski voditelji njegovo smrt iz lahko umljivih razlogov. Smrt ruskega komunističnega glavarja je ovrgla vse take in podobne govorice.

Zanimalo nas bo čuti iz ust enega njegovih zdravnikov o Leninovi bolezni. Je to profesor dr. Otfrid Foerster iz Vratislave (Breslau), ki je bil več časa Leninov zdravnik in je ostal pri bolniku do zadnjega.

Nekemu časopisnemu poročevalcu je povedal omenjeni zdravnik naslednje zanimivosti:

Prvič sem bil pozvan v Moskvo marca meseca 1922. skupaj z berlinskim profesorjem Klemperer-jem po naročilu ljudskega komisarja za zdravje, da ugotovim zdravstveno stanje vladnih članov, kakih 160 po številu, med katerimi so bili Trockij, Čičerin, Kamenev, Zinovjev in Lenin. Pri Leninu nisem tedaj ugotovil še nikakega objektivnega znaka kakšne težke bolezni. Vendar pa sem ugotovil neko utrujenost in gotove subjektivne simptome, ki so bili predhodniki poznejše bolezni.

Po mojem nasvetu je šel Lenin na dopust in si je izbral kraj Gorka, ki leži na jugovzhodni strani Moskve v oddaljenosti 30 vrst. Sredi aprila sem se povrnil v Nemčijo, toda že v maju istega leta sem bil pozvan brzojavno v Moskvo, ker je Lenin dobil prvi napad svoje bolezni. Potoval sem z aeroplanom. Prosili so me, naj prevzamem trajno zdravljenje Lenina. Ko sem uredil svoje zadeve v Vratislavi, sem se nastanil v Moskvi. Stanoval sem v nekem poslopju, ki je pripadalo uradu zunanjega ministrstva in stoji ob Moskvi nasproti Kremlju. Bil sem torej dobro nastanjen in sem ostal tu do konca septembra 1922. Vsak dan sem se peljal ven v Gorko k svojemu bolniku, ki si je polagoma toliko opomogel, da je mogel 1. oktobra 1922. prevzeti zopet svoje delo. Do srede decembra je še uradoval, v decembru 1922. pa je imel ponovni napad, nakar so me zopet pozvali v Moskvo. Od tega časa pa do Leninove smrti sem bil skoraj vedno zaposlen z njim. Od maja 1923. dalje pa sem bil nastanjen v Gorki, kjer sem stanoval v krasni vili poleg Leninove hiše».

O svojih potovanjih pripoveduje profesor Foerster: «Razdaljo med Vratislavo in Moskvo sem prepotoval štirikrat z aeroplanom sem in tja, a z železnico dvanajstkrat. Iz Koenigsberga v Moskvo sem rabil nekoč 8 ur po zraku, a pri prvem železniškem potovanju celih pet dni. Sicer je bila že tedaj vožnja prav prijetna, od Berlina do Rige v mednarodnem spalnem vozu, od Rige do Moskve v ruskih brzih vozovih direktno. Vendar pa se je zamudilo mnogo časa na raznih mejah zaradi kontrole potnih listov in prtljage. Vožnja skozi vmesne države Litvinsko in Letonsko je pobrala skoraj tri dni. Samo v Rigi je bilo treba čakati ves dan. Ščasoma pa se je zveza med Berlinom in Moskvo zboljšala. Že jeseni l. 1922. je trajala vožnja samo štiri dni, zdaj pa traja le tri dni, ker je v Rigi takojšnja zveza. To je pa še vedno veliko, če pomislimo, da se je za to pot rabilo pred vojno 36 ur. Potovanje v ruskih vozovih je zelo udobno. Ker je železnica širokotirna, se tresenje manj občuti. Vozovi so bili vedno dobro zakurjeni».

O Leninovi bolezni je profesor dalje rekel:

Lenin je bolehal na arterijosklerozi. Kdaj se je bolezen pričela, se ne da natančno ugotoviti, ker se je bolezen polagoma razvijala. Prvi znaki so se pojavljali že koncem 1921. leta z glavobolom, utrudljivostjo in slabim spanjem. V nadaljnem razvoju bolezni so se začeli pojavljati krčni napadi, pojavi ohromelosti desne polovice telesa in jezika. Tekom poletja 1922. je nastopilo izdatno zboljšanje, da se v objektivnem zmislu ni dalo več govoriti o bolezni, tudi se je bolnik počutil zdravega in močnega in je zahteval, da bi zopet pričel z delom. Le z veliko težavo si je dal dopovedati, da je skrčil svoje delovne ure. Toda le do sredine decembra 1922. je vodil vladne posle. Tedaj je nastopil nov napad, ki je imel za posledico ohromelost leve roke in noge; bolnik je moral ležati v postelji. Ti napadi so se večkrat ponovili, toda v januarju in februarju l. 1923. je bil Lenin duševno popolnoma svež. Dokaz za to je cela vrsta političnih člankov, ki jih je sestavil Lenin, in ki so po mnenju njegovih prijateljev zelo pomembni, ker vsebujejo važna politična naziranja in predočujejo nekako politično oporoko. 9. marca je nastopil nov težek napad, ki je ohromil vso desno polovico telesa in jezik. Tudi so nastopile komplikacije mrzlice, tako da se je v marcu in aprilu bilo bati najhujšega.

21. marca je bil veliki zdravniški posvet, ki so se ga udeležili poleg mene dr. Krahmer in Pojevnikov, profesorji dr. Strumpell, dr. Bumke (Lipsko), dr. Henschen (Stockholm), dr. Nonne (Hamburg) in dr. Minkovski (Vratislava). Tudi pozneje se je še večkrat sestal zdravniški svet. Lenina so zdravili tudi profesor Osipov in Feldberg iz Petrograda in dr. Getie iz Moskve. Vsi zdravniki so bili v stalnih stikih z ljudskim komisarjem za zdravje dr. Šemaškom. Leninovo stanje se je polagoma zboljšalo v toliko, da so ga v začetku maja 1923. prenesli iz moskovskega Kremlja v njegovo vilo v Gorko. Tu je ostal do svoje smrti. Tekom poletja 1923. se je Leninovo stanje zopet zboljšalo. S pomočjo palice je mogel Lenin počasi hoditi, tudi se je večkrat vozil v okolico. Večkrat je zahteval na teh izletih lovsko puško, zakaj lov mu je bil v njegovih zdravih časih najboljše razvedrilo. Tudi govorica se mu je deloma povrnila s pomočjo njegove soproge, ki je po zdravniških navodilih izvrstno vodila govorne vaje. Naučil se je pisati z levo roko. Za politične dogodke je kazal veliko zanimanje do zadnjih dni in soproga in sestra sta mu morala vsak dan brati kaj iz časopisov ali knjig. Še v zadnjem času so ga zanimale zlasti razprave strankinega zborovanja, ki se je takrat vršilo v Moskvi. Stregla mu je s posebno pažnjo njegova najmlajša sestra Marija Iljičnina. V mnogih ozirih je bila zelo podobna bratu in med obema je vladalo od nekdaj prisrčno razmerje. Že v prejšnjih letih je skrbela za brata, toda odkar je zbolel, ni šla od njegove postelje. Njena požrtvovalna oskrba zadnjih dveh let, v katerih je trajala bolezen, se je tako sijajno pokazala, da je v vseh vzbujala občudovanje in spoštovanje.

21. januarja 1924. ob 7. uri zvečer je Lenina po predhodnih znakih zadnjih dveh dni prijel krčni napad, ki je trajal eno uro. Vsled ohromelosti dihalnih organov je nastopila smrt. Naslednjega dne je avtopsija potrdila, kar smo že poprej vedeli, da so bile možganske žile bolne. Z medicinskega stališča je posebno zanimivo, da je bil bolnik vkljub tako razvitemu možganskemu razkroju še relativno zelo čvrst. Glede vzroka bolezni je treba omeniti, da gre za podedovanje, ker tudi Leninov oče je razmeroma mlad podlegel isti bolezni. Nedvomno so silna razburjenja in naporno delo pospeševale razvoj zavratne bolezni. Pomisliti je treba, da je Lenin do l. 1917. živel skoraj v večnem preganjanju in da je bil v pregnanstvu in da je pod najtežjimi življenskimi pogoji neumorno delal. Ko je v l. 1917. prevzel vladne posle, je bil na višku svoje delavnosti. Pa tudi hudi časi prvih let revolucije so bili polni razburjenj in naporov. On sam je povedal, da so včasih minili celi meseci in tedni, ko je spal samo po dve uri dnevno.

DNEVNE VESTI

Naš zastopnik pri istrskem prefektu

Dne 27. februarja je obiskal g. dr. Vratović, član eksekutive naše politične organizacije in podpredsednik njenega istrskega pododbora, prefekta istrske pokrajine g. Giannoni-ja. Dr. Vratović je izjavil g. prefektu zadovoljstvo Slovenov v Istri radi sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, kateri je v interesu ene in druge države in bo gotovo tudi na korist naši slovanski manjšini v Italiji.

Mi smo pripravljeni — je rekel g. dr. Vratović dalje — sodelovati, da se utrdi prijateljstvo med obema narodoma. Nadalje je izjavil, da nastop Slovanov s posebno kandidatsko listo nima opozicijonalnega značaja ne proti vladi ne proti vladajoči stranki. Končno je izjavil, da se Slovani Italije nadejajo, da bodo uživali pri volitvah popolno svobodo in da jim bo zavarovana sigurnost njihovih oseb in njihovega imetja.

Gospod prefekt Giannoni je odgovoril, da je sporazum danes gotovo dejstvo, po katerem se moramo ravnati. Vlada bo storila vse mogoče, da bo volilna svoboda zajamčena in ravnotaka tudi osebna in materijalna varnost volilcev. V tem oziru vlada ne dela nikake razlike med državljani italijanske in slovanske narodnosti. Vsi so enaki in bodo tudi uživali enako zaščito.

Da se razumemo!

V Žbandaju (v Istri) so imeli do nedavno župnika — Italijana. Že pred dvema letoma je začel s poizkusi za poitalijančevanje hrvatske šole s tem, da je nagovarjal ljudstvo, naj podpiše nekako prošnjo, da se bo tudi nadalje poučeval v šoli veronauk. Naši ljudje pa so bili previdni in mu niso nasedli. Pač pa je nekega dne nabral nekaj podpisov od svojih najintimnejših prijateljev in podal se je na pot v Poreč. Tu pa ni zahteval proučevanje veronauka v žbandajski šoli, **marveč nje poitalijančenje.** (Iz Žbandaja so namreč pregnali učitelja in je bil šolski pouk poverjen župniku). In dobil je, kar je zahteval. Kmalu je dobil pismeni dekret, naj poučuje deco v italijanskem jeziku! Začel je z vso silo s prizadevanjem za poitalijančenje. Toda ni imel uspeha. Ko so pa šolska oblastva v Poreču zapazila to, so tega župnika zamenila z nekim italijanskim učiteljem iz Kalabrije. Pa tudi ta se je kmalu uveril, da ne more naših otrok poučevati v italijanskem jeziku ter je baje sam pisal v Poreč, da bi bilo najbolje, če pošljejo v ta čisto hrvatski kraj kakega slovanskega učitelja. Ko pa je izvedel o tem rečeni župnik, je bežal v Poreč in zahteval, naj ga zopet premestijo v Žbandaj. Kaj so mu rekli tam, ni znano. To pa vemo, da ga v Žbandaju nikdo ne želi. To naj vzame na znanje školjski ordinarijat v Poreču, da ne užali zopet zvestih sinov katoliške cerkve in vere.

Tako poročajo iz Žbandaja o tem slučaju, ki pa ima v Istri, žal, precej vrstnikov. Naša dolžnost je, da tudi tem potom opozarjamo cerkveno oblastvo na take slučaje. Ob tej priliki pa moramo ponovno in z vsem povdarkom naglasiti, da v nastopih proti takim duhovnikom se ne sme iskati namen kakega nasprotstva proti duhovniškemu stanu, kamoli proti cerkvi in veri! Nasprotno je resnica. Izkustva učijo, da so ravno taki duhovniki, ki iz nacionalne zagriženosti ali kakega drugega osebnega namena žalijo najglobija čustva ljudstva, res nevarni stvari cerkve in vere, ker mečejo nanjo senco s svojim protiljudskim postopanjem. Mi pa hočemo, da naše ljudstvo ostani verno in vdano cerkvi in da vidi v nji zaščitnico vseh svojih pravic in dobrin. Zato smo uverjeni, da tudi naši vestni duhovniki, ki hočejo, zvesti svojemu vzvišenemu poslanništvu, služiti Bogu in svojemu ljudstvu, soglasno obžalujejo take slučaje postopanja posameznih stanovskih tovarišev. Tu bi še pripomnili, da so stremljenja po raznarodovanju našega naroda v šoli in cerkvi obžalovati tem bolj danes spričo velikih dogodkov zadnjih dni, ki naj dovedejo do dobrih odnošajev med obema plemenoma v deželi in **do pomirjenja našega ljudstva,** kar pa more priti le, če bo rešeno strahu za svoje duševne in kulturne interese in svoj narodni obstanek. Taki poizkusi nasilnega raznarodovanja našega ljudstva v šoli in cerkvi so direktno nasprotni velikemu ciliu, ki naj dovede do njega sporazum med Italijo in Jugoslavijo in ki mora stremiti po njem vsak blagi in plemeniti človek, pred vsem pa duhovnik, apostol vere miru, ljubezni in bratstva med narodi!

Prevoz trupla čehoslovaškega ministra preko Trsta v domovino. Jutri, v ponedeljek dospe z Lloydovim parnikom «Helouan» v Trst truplo čehoslovaškega pooblaščenca drja Cirila Dušeka, ki je pred kratkim preminul v Kairu v Egiptu. Od tu bodo zemski ostanki odličnega ministra prepeljani v Prago, kjer bodo slovesno in z vsemi častmi pokopani.

Volilni katekizem

(Najvažnejše določbe, ki jih mora poznati vsak volilec).

1. Državni kolegij in volilna okrožja. Vsa država tvori en sam državni kolegij (Collegio unico nazionale), to pa zato, da se lahko seštejejo vsi glasovi, ki so jih dobile liste z enakim znakom v posameznih volilnih okrožjih, ter da se na ta način določi stranka, ki je dosegla večino glasov v vsej državi.

Državni kolegij je razdeljen na 15 in z mestom Reko, ki tvori volilno okrožje zase, na 16 volilnih okrožij. Število poslancev je določeno na 535 in z Reko na 536.

2. Volilni sistem. Volilni sistem je večinski dopolnjen s proporcem. Ta dvoličnost je razumeti tako-le- večinski stranki, t. j. stranki, ki je dosegla relativno večino glasov, sta odmerjeni ⅔ vseh poslancev, katere dobi, ako doseže vsaj ¼ vseh oddanih glasov, ne glede nato, koliko dobi v posameznih vol. okrožjih; za vse druge, takozvane manjšinske stranke pa velja sorazmerni (proporčni) sistem. To pomeni, da si te stranke mandate, ki niso pripadli prvi stranki, razdelijo sorazm. med seboj in sicer v vsakem vol. okrožju posebej. Iz tega sledi, da mora večinska stranka postaviti svojo listo v vseh vol. okrožjih. Nobena stranka ne sme postaviti več kot ⅔ kandidatov od števila poslancev, ki so določeni za vsako vol. okrožje, in ne manj od treh.

Ako ne doseže nobena stranka ¼ oddanih glasov, velja za vse stranke proporčni sistem.

3. Število poslancev v okrožju Julijske Krajine. Vol. okrožje Jul. Krajine (videmska, tržaška in istrska pokrajina z mestom Zadrom otokom Lastovo) šteje 468.524 volilcev in izvoli 23 poslancev. Od teh odpade na večinsko stranko 15, na vse druge manjšinske stranke skupaj pa 8 mandatov.

4. Volilni znak. Vsaka lista mora imeti tudi svoj volilni znak, veljaven za vsa okrožja, v katerih nastopi. Ni potreba, da vsaka stranka predloži svojo listo v vseh okrožjih, predložiti pa jo mora vsaj v dveh. Ker smo vsi Slovani Italije vključeni v eno vol. okrožje, smo se morali, da zadostimo zakonu, združiti glede vol. znaka s katero drugo stranko iz drugega vol. okrožja. Napravili smo to s tirolskimi Nemci, ki se nahajajo v istem položaju kakor mi in imajo kot nar. manjšina enake težnje. Zgodilo pa se je na način, da sta se naš znak (lipova vejica) in znak Nemcev (planika) iz prejšnjih volitev združila v en sam znak (lipova vejica s planiko).

5. Volilno spričevalo. (certifikat certificazione d'iscrizione) Brez vol. izkaznice ne more nihče voliti. Vol. izkaznica je tedaj za volilca najvažnejša listina. Do 24. febr. so morali občinski uradi dostaviti volilcem na dom vol. izkaznice, toda kljub temu jih niso še vsi volilci prejeli. Ti volilci pa lahko dvignejo to spričevalo do dneva volitev in tudi še ta dan v obč. uradu občine, kjer so vpisani v vol. imenik. V ta namen morajo biti odprti vsi obč. uradi od 6. marca dalje vsak dan od 9. do 19. ure.

Pozivljemo vse one volilce (volilec je vsak državljan, ki izpolni do 31. maja t. l. 21 let in je vpisan v vol. imeniku), ki niso prejeli volilne izkaznice, da jo takoj osebno dvignejo.

6. Duplikat vol. spričevala. Kdor izgubi vol. izkaznico ali jo tako pokvari, da postane nerabna, ima pravico do druge izkaznice (duplikata). To drugo spričevalo, ki je tiskano na zelenem papirju in ima označbo «Duplikat», mora volilec osebno dvigniti v obč. uradu od 1. aprila dalje do dneva volitev in tudi še ta dan.

Volilec, ki je v obč. uradu nepoznan, mora imeti s seboj kako legitimacijo s fotografijo, s katero dokaže svojo identiteto (potni, orožni list itd.)

7. Osebna izkaznica (tessera di riconoscimento). Prvi pogoj, da more volilec glasovati, je predložitev vol. spričevala. Toda to še ne zadostuje, temveč mora tudi dokazati, da je on tisti, ki je napisan na legitimaciji. Identificirati volilca (to se pravi: potrditi s svojim podpisom, da je on pravi) more tudi kateri član vol. urada ali zastopnik liste, oziroma volilec, ki ga pozna in je že oddal svoj glas.

Zadostuje pa tudi, da se volilec legitimira vol. uradu (komisiji) s katerokoli legitimacijo s fotografijo, izdano od drž. oblasti. Kdor nima nobene take legitimacije, si lahko preskrbi osebno izkaznico (tessera di riconoscimento), ki se izdaja nalašč za volitve.

Te posebne legitimacije s fotografijo izdaja pretor (okrajni sodnik), v čigar področju se nahaja vol. sekcija, vsak dan do 4. aprila t. l. proti povračilu dejanskih stroškov t. j. toraj proti mali odškodnini. (Vol. zak. čl. 67).

Taka legitimacija je potrebna našim volilcem posebno v cnih voliščin, kjer voli le malo našega življa in kjer volilec ni poznan članom volilnega urada. Ta izkaznica velja tudi za druge volitve ter bo brzkone že pri prihodnjih volitvah obvezna za vse volilce, zato je pripo-

rošljivo da si osebno izkaznico vsakdo preskrbi že sedaj posebno če nima nobene druge legitimacije s fotografijo.

8. Volilne skupine (sekcije). V enem poslopju ne smejo biti več kot 4 sekcije, vhod iz ene ulice pa sme biti le za dve. (čl. 43).

9. Kje voli vsak volilec. Vsak volilec sme voliti le v oni sekciji, v kateri je vpisan. Izjema velja le za člane vol. urada, ki volijo v oni sekciji, v kateri vršijo tisti dan službo.

10. Dan volitev. Volitve se bodo vršile v nedeljo, 6. aprila in sicer v vsej državi hkratu. 15 dni pred volitvami nabijejo županstva na javnem mestu proglas z vsemi kandidatskimi listami okrožja.

Fašisti in volitve

Tiskovni urad fašistovske stranke objavlja: «Glasila opozicije so začela z idijotsko in strupeno kampanjo proti fašizmu, izkoriščajoč na neplemenit način prve incidente, ki so se pripetili na začetku volilnega gibanja. V času volitev so se incidenti različnih vrst in različne pomembnosti vedno dogajali in ne razumemo, kako naj bi bilo drugače to pot. Toda zavratna gonja naših nasprotnikov se kaže na najbolj izprijen način v pretiravanju in napihovanju takih incidentov preko vse mere. Namen je jasen: hoteli bi na ta način še poprej, nego pride najbolj razgreti trenutek volilnega boja, obtožiti fašizem nasilstva, da bi preplašili volilstvo. Hoteli bi že sedaj skrčiti uspeh volitev ter postaviti Italijo v slabo luč pred tujci. Fašistovska stranka, ki začenja svoj dobri boj, zaupajoč izključno le svoji duševni moči in ogromni svoji organizaciji, ki jo usposobija za odbijanje vsakega poizkusa opozicije, da bi zopet prišla na površje, — opozarja italijanski narod na grdo početje navadnih obrekovalcev fašizma, ki bi — če bodo nadaljevali svojo zagrizeno kampanjo — mogli res izzvati pravo, opravičeno in nevzdržljivo nasilje.»

Objavljamo to izjavo fašistovske stranke kot dokument, ki priča o veliki napetosti med njo in drugimi opozicijonalnimi strankami. Nas se ta objava ne more dotikati, ker moremo ugotoviti z zadovoljstvom, da nismo imeli v dosedanjih dneh volilnega gibanja nikakega povoda, da bi pisali o takih skrajno neljubih dogodkih. Želimo le, da bi tako ostalo ves čas volilne borbe. Naglašamo to željo posebno še z ozirom na dejstvo, da se danes po raznih mestih Italije vršijo fašistovske manifestacije kot začetek sedanje volilne borbe od strani fašizma.

Plačevanje vinskega davka

Finančni tehnični urad v Trstu javlja: Opozarjajo se vsi pridelovalci vina in trgovci z njim, da so po čl. 22. kr. odloka od 12. julija 1923, št. 1510 dolžni plačati od 1. do 5. marca davek od one količine vina, ki so jo prodali ali iztočili v dvomesečju januar—februar 1924. Plačati je treba na pošti na tekoči račun finančnega tehničnega urada (Ufficio tecnico di finanza) v Trstu. Zamude se kaznujejo z globo, ki znaša polovico ali tudi celoto davka. Da se olajša plačevanje, je odredil finančni minister, da se vinski davek lahko plača na poštnem uradu tudi takoj po prodaji vina.

Planinsko društvo

ki se je ustanovilo na novo v smislu že prej sklenjenih pravil mesto «Tržaške podružnice Slovenskega planinskega društva», ki je bila od tržaške prefekture razpuščena, je sedaj od oblasti zakonito priznano. Proti pravilom, ki so bila vložena na tržaško prefekturo, ni bilo nobenega prigovora. Glasom teh pravil prevzame novo planinsko društvo delokrog prejšnjega Slov. planinskega društva v vsej Julijski Krajini in sme ustanavljati podružnice. Člani so ustanovni, ki plačajo enkrat za vselej 200 Lir, in redni, ki plačujejo 12 Lir na leto. Kdor želi pristopiti k plan. društvu naj se oglasi pri gosp. Andreju Pavlici v ulici Nicolo Machiavelli št. 15. I. n. Ustanovni občni zbor se bo vršil v četrtek dne 6. marca 1924. ob 8. uri zvečer v dvorani v ulici Torre bianca št. 39 I. n. s sledečim dnevnim redom.

1. poročilo pripravljalnega odbora.
2. Volitev odbora in preglednikov računov.
3. Slučajnosti.

Komur je na srcu naše planinstvo naj ne zamudi tega važnega zborovanja. — Pripravljalni odbor.

Poroka. Danes se poroči naš večletni odbornik g. Just Blažina z gdč. Albino Pavlovič. Mlademu paru prisrčno čestitą —**Sentjakobska čitalnica.**

Prepoved prodajanja orožja in municije za dobo volitev. Trgovci z orožjem so dobili od oblastev ukaz, da v dobi sedanjih volitev in sicer od 1. marca do 10. aprila ne smejo prodajati strelnega orožja in municije, izvzemši municijo za lovsko orožje (puške).

Pravno in gmotno izenačenje železniškega osobja izpod bivše Avstrije. «Gazzetta ufficiale» od 27. februarja 1924. je objavila kr. odlok od 27. januarja 1924., št. 228 o pravnem in gmotnem izenačenju železniškega osobja, ki je bilo prevzeto izpod bivše Avstrije. K odloku je dodana obsežna tabela, na kateri je predočeno izenačenje posameznih činov iz prejšnje avstrijske službe s čini, ki veljajo v upravi italijanskih državnih železnic.

Društvene vesti

Čajanka «Ženskega udruženja», ki bo 9. t. m., obeta biti zelo zanimiva. Sodelovali bodo iz prijaznosti: gč. Kraljeva, solo: gosp. prof. Pahor, gosli; gg. Sila, Širok, Germek pa z dramatičnimi deli. Domači, vsekdar požrtvovalni pevski zbor, bo zapel par krasnih naših pesmi. Kakor smo omenili bo torej spored velezanimiv. Nadejamo se, da čajanko poseti obilo občinstva iz vseh slojev našega naroda, saj je nje namen plemenit in človekoljuben.

Plesna venčka v slovo pustu se vršita v svetoivanskem Nar. domu danes, v nedeljo, 2. in torek, 4. marca od 8. do 3. Prijatelji zabave, udeležite se obeh, da s tem pomorete naši stvari!

Podružnica Sol. društ. pri Sv. Jakobu opozarja na prireditev na pustni torek. Ples začne ob 9. in ga vodi g. Ferdo Čretnik. Vstopnina L 6 za moške in L 4 za dame.

Sentjakobski Sokol. Danes obeta maškerada pri Sv. Jakobu nekaj posebnega. Pridite vsi, ki ste vabljeni, kdor pa še nima vabila, naj si ga preskrbi danes dopoldne v DKD. Začetek ob 8. zvečer.

Trgovsko izobraževalno društvo v Trstu naznanja svojim članom in prijateljem da priredi v soboto dne 22. marca 1924 svoj tradicijonalni ples. Vabila se pravočasno razpošljejo. — Odbor.

Iz Bazovice. Danes popoldan ob 16. priredi pevsko društvo «Lipa» v Bazovici, v prostorih «Gospodarskega konsumnega društva», pustno veselico s petjem in igro V. Vodopivec: «Kovačev študent», burka v 3. dejanjih. — Po veselici ples.

K obilni udeležbi vljudno vabi — Odbor.

Pustna veselica. Slovenska dekliška Marijina družba v Rojanu priredi v svojem domu danes in v torek ob 5. uri pop. veselico z raznimi šaloigrami in prizorčki.

Gospodarska oskrbovalnica sv. Marte v Trstu (bivša zveza Marijin dom), vabi na svojo pustno veselico, ki se bo vršila dnè 2. in 4. marca. Začetek obakrat ob 5. uri pop. Prodaja sedežev v Marijinem domu. Vstopnina 1 lira. Sedeži I. vrste 2 liri, II. vrste 1 lira. K obilni udeležbi vabi najuljudneje — Načelništvo.

Šentjakobska čitalnica si je zagotovila še za nadalje priljubljeno in spretno sodelovanje plesnega učitelja g. Pertota. Opozarjamo, da bodo plesne vaje že danes ob 10 predpoldne. Prihodnje plesne vaje bodo v četrtek ob 20.30. Plesna šola bo odprta še nadalje vsak teden ob zgoraj omenjenih dnevih in urah.

Iz tržaškega življenja

Žalosten epilog nesreče na glavnem kolodvoru. Po strašnih mukah je včeraj okoli 11. ure umrl v mestni bolnišnici uradnik Josip Furlani, o katerem smo poročali, da je predvčerajšnjim popoldne na glavnem kolodvoru pri «Silosu» prišel pod železniške vozove ter zadobil pri tem smrtno nevarne poškodbe.

Dve nesreči pri delu. Včeraj popoldne še je v prosti luki V. E. III. ponesrečil težak Miroslav Gavagnin, 45 let star, stan. v ul. Solitario št. 4. Pri delu na krovu parnika «Laura», zasidranega pred hangarjem št. 9, mu je padel na desno nogo sod olja ter ga hudo poškodoval po stegnu. Ponesrečencu je podal prvo pomoč na lice mesta poklicani zdravnik rešilne postaje; nato je bil prepeljan v mestno bolnišnico. Okreval bo v 3 tednih.

*

Na parniku «Atlantic», zasidranem v prosti luki Duca D'Aosta, se je včeraj popoldne pri svojem delu oparil z vodno paro kurjač Dominik Stegu, star 35 let, ukrcan na istem parniku. Mož je zadobil nenevarne opekline po rokah in po obrazu. Podal se je v mestno bolnišnico, kjer je dobil potrebno pomoč.

Tatinska tolpa, ki je odpirala železniške vozove, prijeta. Ukradeno blago zaplenjeno. Drzen beg aretiranega zlikovca. Svoječasno so tatovi pogostoma na drzen način kradli iz železniških vozov razno dragoceno blago, večkrat v velikih množinah. Te drzne tatvine so se dogajale navadno na progi od glavnega kolodvora do Barkovelj, kjer vozijo tovorni vlaki z zmanjšano brzino. Radi tega so tatovi brez posebnega truda lahko skočili na vlak, odprli kak vagon ter zmetali na progo plen, običajno volneno blago in druge dragocene tkanine. V zadnjem času so te drzne tatvine prenehale, ker so varnostni organi strogo nadzirali omenjeni del proge ter na ta način onemogočali «delo» tatov.

Predsinočnjim so zlikovci poskusili svojo srečo, a to pot se jim posel ni obnesel.

Okoli 23. ure je dospel na glavni kolodvor tovorni vlak, pri katerem je bil en voz odprt. Železniško osobje, ki je opazilo to nerednost, je ugotovilo, da manjkajo 4 bale tkanin. Pri pregledovanju na zadnji postaji je bil vagon v redu; svinci so bili nedotaknjeni. Radi tega je bilo očividno, da je bilo blago ukradeno tekom vožnje. O dogodku je bil nemudoma obveščen poveljnik oddelka fašistovske milice, ki vrši nadzorovalno službo na kolodvoru. Več mož broječ oddelek se je napotil ob progi proti Barkovljam, v nadi, da zasačijo zlikovce. V bližini prvega mosta na cesti, ki vodi v Barkovlje, so četniki zasledili med grmovjem dva neznanca, malo dalje pa tretjega.

Vsi trije so bili seveda aretirani. Med grmovjem so bile skrite ukradene bale tkanin. Spričo te ugotovitve je bila krivda treh možakarjev dognana. V času, ko so četniki iskali ukradene bale, se je ustavil na cesti pod mostom avtomobil, iz katerega je izstopil neznan mladenič; obstal je na cesti, kot da bi nekoga čakal. Četniki, ki so to opazili, so prišli natihoma k mladeniču ter ga aretirali. Nato so aretiranci in četniki sedli v avtomobil. Na povelje četnikov je šofer pognal avtomobil proti glavnemu kolodvoru. Med vožnjo je mladenič, ki je bil zadnji aretiran, skočil z avtomobila ter se spustil v beg; četniki so ustrelili za njim s samokresi, a mladenič je srečno odnesel pete. Ostali aretiranci so odvedeni na poveljništvo oddelka fašistovske milice, ki se nahaja na kolodvoru. Izkazali so se za 20-letnega Romea Pavan, brezposelnega, stanujočega v ulici D. Bradante št. 7, 20-letnega Antona Slatich, stanujočega v ulici Media št. 17 in 22-letnega Henrika Cugini, stanujočega v ulici Battisti št. 27.

Šofer je bil izpuščen, ker se je ugotovilo, da je nedolžen.

Aretiranci so bili odvedeni v zapor v ulici Coroneo. Begunca niso še izsledili.

Just Blažina
Albina Pavlovič
poročena
Trst-Sv. Jakob, 2. marca 1924.

Mali oglasi

300 LITROV mleka dnevno se išče. Naslov pri upravništvu. 254

ČEVLJARNICA Kosič sprejema popravila in po meri. Via Udine št. 65. 255

PRODAM posestvo v Jugoslaviji, obstoječe iz hiše, gospodarskinih poslopij, travnikov, njiv in gozdov. Oddaljeno 10 minut od železniške postaje. Cena zmerna. Pismene ponudbe na Franc Cof Drfarji p. Škofjaloka, Jugoslavija. 256

TRGOVSKI POMOČNIK, vojaščine prost, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom. Vešči železniške stroke imajo prednost. Fr. Repič, Ajdovščina. 257

SOBA, prazna, tudi z uporabo kuhinje, se odda. Via Molino a vento 5/I 258

POKVARJENE testenine za živino prodam po 35 cent. kg. Trgovina jestvin, Via Udine 19. 260

VRTNAR išče dela. Več ali manj jamči cepljenje trt in drevja. A. B. Scorcola S. Pietro 181. 261

KORESPONDENTINJA za slovenski jezik, pozna nemški, z večletno pisarniško prakso, izurjena v lesni trgovini, išče primerne službe v mestu ali na deželi. Ponudbe pod «Marljiva» na upravništvo. 262

KMETOVALEC za pogodbeno delo se išče. Rojan, Scala santa 346, Deseppi. 264

HIŠNO, veščo tudi kmetijskih del, iščem Rojan, Scalasanta, 346, Deseppi. 265

KOČIJI, dve, prodam, Ostrovška, mehanik, Opčine. 266

KOŽE lisic, dihurjev in vsake divjačine, ustrojene kupujem. Istotako živo divjačino. Balzamiranje vsakovrstnih živali. Gattinoni, poštnoležeče, Trst. 263

MOTOSIDEKAR Excelsior, malo rabljen, prodam ali zamenjam za 18 P. Droc, Gorica, Via Pellico 4. 15/3

PIANINO ali glasovir v vsakem stanju, kupi uglaševalec Andrej Pečar, Trst, Via Molino a vapore 3, II. Sprejema vsa popravila in uglaševanje po zmernih cenah. 6

G. DOLLINAR Trst — Via Ugo Polonio 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81. uvoz —izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje, pisalnega i. t. d. papirnatih vrečic ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 30

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 25

ZLATO, srebro, briljante, plača po najvišjih cenah, Pertot. Via S. Francesco 15, II. 26

TRTE cepljene, prvovrstne L 80, II. vrste L 40, bilfe L 20 sto komadov. Pri večjih naročbah popust. Trtnica Forčič Ivan, Preserje p. Komen. 136

NA PRODAJ je v Lonjerju hišica pol. štev. 193 z nekaj zemlje (tab. štev. 699) last odsotnega Mateje Gerdola. Natančnejši podatki so na razpolago pri Dr. I. M. Čoku, via Imbriani (bivša via S. Giovanni) 14/II p. 248

CUNJE plačam po 50 cent. Babič, Molino Grande 20. 252

TRTE, cepljene, vsakovrstne in bilfe, se dobijo po najnižjih cenah pri trtnici Pipan Josip, Preserje 16, p. Komen. 155

CUNJE plačam po 50, železo in kovine po najvišjih cenah. Zubranich, via Ariosto (vogal via Udine.) 253

MASKE, domino, svilene obleke, nove, po konkurenčnih cenah. Via del Toro 12, I. 180

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Ljubezniva oskrba. Največja snaga. Tajnost zajamčena. Govori slovensko. Na željo zdravniška pomoč. Corso Garibaldi 23/I. 234

15-LETEN deček, lepega vedenja, z dobrimi spričevali, želi vstopiti kot vajenec v kako trgovino ali mehaniško delavnico. Naslov pri upravništvu. 247

TRTE cepljene, se prodajo po nizki ceni. Hruške, breskve, murve in drugo sadno drevje. Cena po velikosti. Rudolf Tavčar, Ivanjigrad 13 — Komen. 188

BABICA avtorizirana, sprejema noseče. Nizke cene. Zdravnik na razpolago. Govori slovensko. Tajnost zajamčena. Slavec Via Giulia 29. 242

MIRODILNICA
MARIO FERLIN
Sv. M. Magd. cesta 2 Bivio. Tel. 774
prodaja na debelo in drobno. 10
Barve, laki, čopiči, šipe, žeblji, cement sadra itd. Postrežba na dom.
Bogata izbera slikar. vzorcev (štampov.)

Konsumno in posojilno društvo na Opčinah
reg. zadr. z omej. jamstvom
sklicuje
redni občni zbor
ki se bo vršil
v nedeljo, dne 9. marca 1924, ob 4. uri popoldne v lastnih prostorih.

DNEVNI RED:
1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Odobritev računov.
5. Revizijsko poročilo.
6. Volitev nadzorništva.
7. Slučajnosti.

NB. Ako ne bo občni zbor sklepčen pri prvem sklicanju, vršil se bo pol ure pozneje pri vsaki udeležbi v istih prostorih in z istim dnevnim redom.
(181) ODBOR.

Starodavna tovarna tehtnic, utež in mer
Giuseppe Florenz & C°
v Via Ant. Caccia 6, Telefon 13-64
z bogato izbero utež, mer in tu-in inozemskih
pravilno žigosanih (cementiranih) tehtnic
Sprejemajo se popravila vsakovrstnih tehtnic po zmernih cenah.
Tekom popravljanja posodimo druge tehtnice popolnoma brezplačno. (183)

Hočete prihraniti ?!?
Hočete lep dar ?!?
Hočete dober liker ?!?
Kupite odlikovano
Jajčno Crema Marsala R. Crismancich
Potrosili bodete malo, dobili bodete v dar lepo stensko uro in imeli bodete izboren liker. 4

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu
reg. zadr. z neom. jamstvom

RAZGLAS.

Z ozirom na to, da je podpisana zadruga na svojem rednem občnem zboru dne 1. avgusta 1923 sklenila povišati svoje zadružne deleže, in sicer opravilne od 2 lir na 10 lir ter glavne od 20 lir na 100 lir, pozivlja ista tem potom svoje zadružnike, da doplačajo do 31. maja 1924 svoje deleže do zgoraj določene višine, ker bo sicer po preteku tega roka imela pravico nastopati proti onim, ki ne bi doplačali svojih deležev, v smislu zadružnih pravil in zadružnega zakona.

V Trstu, dne 1. marca 1924. 182

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu
reg. zadr. z neom. jamstvom.

Delavnica tehtnic
A. Chervin & E. Giraldi
Trst, Via G. Vidali štev. 10
(prej Scorzeria)
Sprejemajo se vsakovrstne poprave tehtnic in utež. - Tekom popravljanja se posodijo naše tehtnice.
Za poprave mostnih tehtnic pridejo naši delavci na lice mesta.
Na željo proračuni
Cene zmerne. 184 Točna postrežba.

Nad 500 lir letno
pribranijo povprečno vse one družine, ki konsumirajo naša dobro znana, pristna istrska namizna vina izbornega okusa:
Pinot beli, 12 stopinj, po L 2.40 liter
Burgundec črni, 11 stopinj po L 2.00
franko postavljeno na dom.
Krčmarjem, preprodajalcem in družinam, ki vzemejo večje količine, dajemo posebne popuste. Na zahtevo pošljemo vzorce na dom.
Kmetijsko-trgovsko društvo
D. BOLOHIĆ & C.o
via Raffineria 4, Tel. 36-75.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA
Glavnica in rezerve Dinarjev 60.000.000·-- Telefon: 5—18, 22—98
PODRUŽNICA V TRSTU
CENTRALA V LJUBLJANI
Glavnica in rezerve Dinarjev 60.000.000·-- Telefon: 5—18, 22—98
Obrestuje vloge na vložnih knjižicah po 4%, na tekočih računih po 4½% vezane vloge po dogovoru. - Prejema DINARJE na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.
Podružnice: GORICA, Brežice, Celje, Černomelj, Kranj, Maribor
Najprikladnejša zveza z Jugoslavijo
Blagajna je odprta od 9½—12½ in od 14½—16
Podružnice: Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split

PODLISTEK

Paul Bourget:

JEČA

(67)

(La Geôle)

Poslovenil F. P.

To se pravi, da so lastne misli skoraj popolnoma odpravljene, je nekak hipnotizem, nekak fatalizem, kakor so se tudi izražali stari. Ko je Sabina Vialis zapustila njegovo hišo, je bila odločena, kakor smo videli, da pobegne iz svojega zakonskega življenja, in to na mig tega propadlega človeka, ki bi ga ne bila po njegovi zadevi v krožku nikdar več sprejela, ako bi ga ne res ljubila. Toda ona ga je ljubila. Bila bi zbežala z njim. On pa je zahteval, da se mora vrniti domov, in ona se je napotila domov, stopajoč naravnost pred seboj kakor kako hipnotizirano bitje, kakor kak avtomat. Kočijaža je bila odslovila, da bi tako vsaj za malo zakasnila hip, ko bo morala zopet vzeti nase verige svojega uradnega življenja. Med potjo sta jo pozdravila dva njena znanca. Ona jima je odzdravila, ne da bi se zavedala, kdo sta: tako popolnoma drugje je bila njena duša, bila je vsa pri nesrečnem Saintenoisu. Z ono napeto dvovidnostjo, s katero človek vara obup nad ločitvijo, mu je sledila pri njegovih pripravah. In njena strastna želja, da bi šla čim prej k njemu, se je še bolj razvnemala. Vse podrobnosti njunega žalostnega slovesa je zopet znova doživljala. Predočevala si ga je, kako je pahnil od sebe kolajno z biseri. Zopet ga je slišala, kako je odklanjal njeno imetje. Radi obeh teh nastopov ga je občudovala — celo tudi radi onega dejanja, ki je bilo nečastno, ki pa ga je on storil iz ljubezni! In iz ljubezni tudi ni dovolil, da bi ona takoj odpotovala z njim. Bila mu je sedaj celo hvaležna za to zakasnitev, ker ji je nudila priliko, da mu še bolje pokaže svoje pravo srce. «Ko pridem z otrokom,» je mislila, «tedaj bo že vedel, da ni to le nekaka prenagljenost, temveč da sem se mu dala vsa, premišljeno in nepreklicno...» V takem vrvežu so bile njene misli, medtem ko so jo nesle njene noge skozi cesto Wagram, črez trg Etoile, po cesti Bois-de-Boulogne do ulice Villejust. Spoznala je pregrajo pri svoji hiši, grušč na malem dvorišču pred peronom in kipe na pročelju. Bila je doma.

Dvojno življenje, ki traja skozi vse čase in je sistematično organizirano, ima čudno ločilno silo. V isti osebi ustvari ta sila dve bitji, ki se zdita ločeni drugo od drugega z nekako neprodirno steno. Gotovo odgovarja taka dvojnost globokim potrebam gotovih duš. Kako naj se sicer razumeta odločnost in stalnost, s katerima jo uživajo, in pa pogum, ki ga pri tem kažejo take duše? V mnogih slučajih je podlaga temu veselju ona čudna ljubezen do laži, ki je prirojena značajem, kateri so do dna izprijeni. Včasih pa je ta dvodelnost le obramba pravih čustev našega srca proti družabnemu hlinjenju, h kateremu nas sili naša lastna usoda. Naj pa bo ona notranja anomalija, ki nas sili, da živimo na ta način dvoje protislovnih življenj, kakršnakoli — kadar preidemo iz enega v drugo, se nam zdi vedno, kakor da bi se prebudili iz kakih sanj. Kolikokrat je streslo Sabino tako nenadno prebujenje, kadar je odhajala od Saintenoisa! — Nikdar prej pa ni čutila takega prebujenja tako močno kakor v tem hipu! «Gospod je doma?» je vprašala svojega vratarja s skoraj neslišnim glasom. Ivan-Marija se še ni bil vrnil. Lahko ji je postalo in z naglim korakom je stekla po stopnicah, da še najde svoja otroka v dvorani. Po kosilu so navadno hodili na sprehod z ono zagonetno Marcelo Tullugowy. Tašča je imela to Baskinjo na sumu, da je sokriva. In če bi bila videla, s kakšnimi očmi je ta guvernanta gledala Sabino, ko je s poletom poljubovala svojo drago Julko, medtem ko je svojemu sinu jedva nastavila lice, naj ga poljubi, bi bila takoj spoznala, da so ji resnične skrivnosti položaja popolnoma znane.

— «Saj sta bila pridna?...» je vprašala Sabina.

— «Zelo pridna, gospa,» je odgovorila Marcelina. Toda njeno prijazno izpričevalo, s katerim je hotela kriti otroka, ki ga je njena gospodinja bolj ljubila, je takoj postavil na laž Renat, ki je rekel:

— «Julka je popackala vso svojo knjigo. Polila je nanjo črnilo.»

— «Ti pa nisi nič drugega nego grd ovaduh...» ga je zavrnila Sabina strogo. Že večkrat je bila opazila, da je imel ta malček nekako skrivno sovraštvo do hčerke. Ali ni bilo popolnoma naravno? Njeno neenako postopanje napram njima, pred očetom tako dobra z bratom in tako hladno napram sestri, a ko je bila sama z njima, ravno nasprotno: vse to je moralo izzivati v dečku, ki je bil ravno tako mehkočuten kakor njegov oče, nekako razdraženost, katero je še bolj podžigala različnost njune krvi. Kakor se dogaja pri otrokih po poli — toliko po materi kolikor po očetu — sta bili njuni bitji obenem preveč podobni in preveč različni. To je ona nevarnost, ki nastane za duševno edinstvo družine, ako se roditelji vdrugič poročijo, obenem tudi usodna nevarnost prešestva. Antipatija, ki se je kazala v tej nedolžni ovadbi, pa se je sijajno vjemala z materinim načrtom, da loči tako otroka drugega od drugega, da vzame hčerko s seboj. Par ur prej bi jo obhajalo, kakor po navadi, nekako nejasno kesanje. V tem hipu pa je bila skoraj srečna, da je tako postopala. Otroka sta bila medtem že zapustila dvorano. Za vrati, ki so se bila zopet zaprla, je le še slišala, kako se veselo smejeta

Starka skočila s tretjega nadstropja. Žalostno je končala svoje življenje zasebnica Viktorija Kerpan, stanujoča v ulici Enrico Toti št. 9. Starko je že delj časa mučila huda nevrastenija, ki ji je grenila zadnja leta življenja. Bolezen je sčasoma vzela starki veselje do življenja, ki ji je postajalo danzadnem neznosnejše. Končno se jo je polastil obup; prevzela jo je misel na samomor. Včeraj zjutraj je izvršila svoj žalostni sklep. Okoli 7. ure je zapustila svoje stanovanje, ki se nahaja v petem nadstropju, šla na hodnik tretjega nadstropja, odprla okno ter skočila na spodaj ležeče dvorišče. Čuti je bilo zamolkel padec. Ljudje, ki so radovedni prihiteli na dvorišče, so našli nesrečno starko nezavestno na tleh; iz strašnih ran na glavi ji je lila curkoma kri.

O dogodku je bila obveščena rešilna postaja. Kmalu potem je dospel na lice mesta zdravnik, ki pa je mogel le ugotoviti smrt; nesrečna starka si je pri strašnem skoku prebila črepinjo in zadobila hude notranje poškodbe.

Pozneje je prišla na lice mesta sodna komisija, ki je dala truplo prepeljati v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Železniška nesreča na glavnem kolodvoru. 14 oseb ranjenih. Včeraj popoldne se je na glavnem kolodvoru pripetila huda nezgoda, ki pa k sreči ni zahtevala človeških žrtev. Ob 17.30 je pridrvel na peron ljubljanski brzovlak št. 707. Radi slabo delujočih zavor se ni mogel takoj ustaviti; zaletel se je v odbijače na koncu tira. Sunek je bil silen. Vsled trušča se je potnikov polastila velika zmeda; mnogi so vsled nepričakovanega sunka popadali na tla, na druge so padli kovčegi; pri tem je bilo več oseb ranjenih, večinoma lahko. Ranjenci so dobili potrebno pomoč od zdravnika rešilne postaje, ki je bil telefonično poklican na pomoč. Najhujše je bila ranjena 72-letna Elizabeta Pasqualin, doma iz Zadra; zadobila je številne poškodbe po glavi in po rokah, ozdravljive v 3 tednih. Precej hudo je bil ranjen tudi podčastnik finančnih stražnikov Anton Mucci, star 36 let, stanujoč v Postojni; imel je precej veliko rano na čelu, ozdravljivo v 15 dneh. Poleg njiju je bilo obveznih še kakih 12 oseb, ki so pa bile lahko poškodovane. Pasqualinova je bila prepeljana v mestno bolnišnico.

Materijalna škoda je velika; obe lokomotivi in nekateri vagoni so poškodovani; mnogo šip je bilo razbitih, posebno v sprednjih vozovih.

Železniško ravnateljstvo je odredilo preiskavo.

Loterijske številke

izžrebane dne 1. marca 1924.

Bari	14	26	35	47	53
Firenze	61	85	8	72	63
Milano	2	59	53	33	76
Napoli	57	47	50	22	4
Palermo	46	59	53	8	45
Roma	10	22	51	2	67
Torino	21	48	90	56	64
Venezia	27	21	74	1	37

Vesti z Goriškega

Volitev goriškega župana. Včeraj se je na slovesen način vršilo prvo zasedanje novoizvoljenega goriškega mestnega sveta s sledečim dnevnim redom: 1) poročilo dosedanjega mestnega komisarja; 2) vstoličenje mestnega sveta; 3) verifikacija mandatov; 4) volitev župana; 5) volitve mestnih odbornikov in namestnikov.

Kot je bilo že v naprej določeno, je bil izvoljen za goriškega župana senator Bombig, ki je že pred vojno skozi mnogo let županoval v Gorici; ravnotako so bili tudi v občinski odbor izvoljeni oni gospodje, katerih imena smo že priobčili v četrtkovi številki.

Kmalu po prihodu fašizma na vlado je bil preišnji goriški mestni svet, ki je obstojal iz pristašev nekdanjega «Gruppo d'azione», razpuščen, Gorici je bila naložena z imenovanjem vladnega komisarja nad enoletna pokora, katero je goriško prebivalstvo popolnoma ravnodušno prenašalo. Ker se je med tem časom goriška grešnica spreobrnila, je dobila iz Vidma dovezo, da sme zopet imeti župana in mestni svet.

Zvečer je bila mestna palača na Korzu razsvetljena, v znak radosti je igrala po mestu mestna godba.

Kedaj bo konec «Novi dobi»? Na to vprašanje nam odgovarja posledija «Nova doba» sama, ko piše:

«Wilfanu se je «odvalil» kamen od srca, ko je čital v tirolskem «Landsmannu», da je izostal vladni namen, da bi se vključili v državno listo tudi zastopniki Slovencev in Nemcev, ker bi se pri tej priliki vpoštevali možje od našega kova.

Na tako zavijanje seveda ni vredno odgovarjati. Poslanec «in spe» on. Wilfan pa naj bo miren glede vladnega stališča, ki je glede njega bilo pravilno. **Dokler bode videl izhajati «Novo dobo», naj ne misli in vera druge, da se vlada kesa in se hoče «poboljšati» njemu in njegovim pristašem na ljubo.** Da govorimo mi čisto resnico, se bo imel Wilfan priliko prepričati še večkrat temeljito.»

Ako bi prevedli debelo tiskane besede na splošno razumljiv jezik, bi pomenile: dokler bo vlada zalagala z denarjem skrahirano podjetje «Nove dobe», je to znamenje, da se vlada še ne kesa nad svojo zgrešeno politiko in da se ne misli poboljšati na veliko in občutno škodo Bandelli-ja, Peterneli-ja in pristašev.

Izpiti italijanščine za slovenske učitelje. Šolsko skrbništvo za Julijsko Krajino je obvestilo šolske nadzornike, da bodo morali oni učitelji, ki se nameravajo podvreči izpitu iz italijanskega jezika, vložiti tozadevne prošnje na skrbništvo potom šolskih nadzornikov.

Izpiti za kmetijske potovalne učitelje. V petek, dne 29. februarja in včeraj dne 1. marca so se vršili v Vidmu izpiti za kmetijske potovalne učitelje pri nanovo ustanovljenih kmetijskih potovalnih šolah na Goriškem. K izpitom, ki obstojajo iz javnega predavanja, se je priglasilo osem kandidatov, med njimi dva Slovenca. O izidu bomo še poročali.

Neznemitev parnih kotlov. Goriški mestni komisar poziva vse one, ki imajo parne kotle, podvržene nadzorstvu glasom okrožnice ministrstva za narodno gospodarstvo, da jih naznanijo najpozneje do 3. marca t. l.

Čudna izguba. Na javni ulici v Gorici je bilo najdeno kolo, ki se sedaj nahaja na mestnem ekonomatu, kamor naj se dotična neroda obrne, če ga hoče zopet najti. Razumljivo je, če kdo izgubi glavo, ampak izgubiti kolo na javni ulici, to pa je že malo čudno.

Še vedno granate! 23-letni Ivan Vizintin iz Sovodenj je bil zaposlen pri izpražnjevanju granat na Majnici. Ko se je pretekli teden ukvarjal s svojim nevarnim delom, mu je eksplodirala granata ter ga težko ranila po celem telesu, odnesla mu je levo roko in razkosala levo nogo. V obupnem stanju so ga prepeljali v goriško bolnišnico.

Dvajsetletni Angelj Latiazzi iz Manzana je nabiral v Grgarju vojno strelivo. Ko je nakladal naboje na voz, mu je eden zdrknil na tla in se seveda takoj vnel. S težkimi poškodbami po vsem životu so tudi njega prepeljali v goriško bolnišnico.

Izplačevanje vojne odškodnine. V četrtkovi številki smo poročali o novem načinu izplačevanja vojne odškodnine, ki se ima uvesti po vzorcu izplačevanja v starih pokrajinah. K poročilu smo dodali željo, da bi le kmalu prišle tudi obveznice in da bi se čim prej pričelo z izplačevanjem. Naša želja se je izpolnila, kajti, kakor doznavamo, je prišel v Gorico višji zakladni inšpektor z benečijskimi obveznicami in baje se bo kmalu pričelo z izplačevanjem homologiranih konkordatov po posameznih občinah.

Poškodba vojaškega spomenika v Kostanjevici. V četrtek so neznani zlikovci poškodovali vojaški spomenik, postavljen v spomin padlim vojakom pinerolske brigade v Kostanjevici na Krasu.

Goriški podprefekt je poslal na lice mesta posebnega uradnika, da ugotovi poškodbe spomenika in krivce tega grdega in obsojanja vrednega dejanja.

Smrtna kosa. V Gorici je umrla po dolgi in mučni bolezni gospa Leopolda Kralj, soproga znanega tovarnarja kisa in gostilničarja gosp. Franca Kralj.

Neugasljiva žeja. Mihael Štrukelj, 37 letni delavec pri tvrdki Nibrand v Solkanu se je pretekle dni prav pošteno nasrkal sladkega vinca. Ker pa ga je, čeravno ga je imel že več kot dovolj pod kapo, še vedno mučila neutešljiva žeja, se je podal v teku proti Soči in je štrbunknil vanjo. Usmiljeni ljudje so ga potegnili mokrega od zunaj in od znotraj iz hladne kopeli. Končno si je vendarle pogasil neugasljivo žejo!

Idrija. V četrtek, dne 20. marca t. l. ob 6. zvečer se vrši v posvetaln. kr. tehn. zavoda občni zbor «Podpornega društva za dijake na realki», h kateremu se gg. člani tem potom vljudno vabijo. — Odbor.

Sv. Lucija. Odbor za dobrodelnost in Rdeči križ v Sv. Luciji ob Soči priredi na pustni torek, 4. t. m. plesni venček. Začetek ob 8. uri. Čisti dobiček bo šel v dobrodelne namene.

K obilni udeležbi vljudno vabi — Odbor.

Kraljestvo mask. Kje, kedaj? Potrpljenje, radovednosti, radovedne... Pod tem naslovom bodo imeli goriški srednješolci, dasi gospodari v njihovih žepih velika suša, v razkošno okrašeni in čarobno razsvetljeni dvorani «Tr-Zadnjo — razumete?

Maškerado — hm. To je v pustnem času vendar nekaj čisto navadnega. — Kaj še drugega torej?! Ne, dragi moji, tega vam ne morem kar danes pojasniti. Pač pa zveste to v Trg. domu dne 4. marca 1924.

Odbor je milostno dovolil vstop v Kraljestvo mask tudi v grešni civilni obleki.

Upam pa, da kot pošteni kristjani, ki ljubite svojega bližnjega, pokažete svojo ljubezen tudi napram pustu, ki se mu — žal — že bliža zadnja ura. A kako mu izkazati to ljubezen? Čisto lahko. Udeležite se zadnje maškerade, ki jo priredijo dijaki, kateri bodo skrbeli za raznovrstne zabave — polnoštevilno!

Renče. Minulo nedeljo 17. II. se je vršila pri nas predstava Molièrove veseloigre «Namišljeni bolnik». Obširna dvorana je bila popolnoma zasedena. Dramatični krožek se je pošteno potrudil in nam priredil predstavo, kakršne nismo pričakovali. Izborno samo igralcem podali kostumi iz dobe Ludvika XIV. Pestra slika kostumov nas je prestavila v davno minule čase francoske galantnosti in ker je tudi kulisa in oprava odgovarjala stilu takratne dobe, je že to povzdignilo predstavo samo nad navadne prireditve. Igralci so večinoma igrali dobro. Vloga Argana, namišljenega bolnika, je silnoutrudljiva, semtertje za nas neumevna, je pač cela igra le groteska na zdravnike. Igralec te vloge ima prav lepo mimiko, prizor z Louison je bil zelo lep. Toaneta je bila kot sobarica dražestna, pri spremembi v zdravnika je bolj slabo pogodila moško osebnost, a nekoliko pretiravanja ni škodilo vtisu.

Dražestni v kostumih in prav dobro v igri sta bili Angelika in Notar, kot postranska vloga, je igral dobro, Ljubimec Klean je tudi pri tej igri dokazal nadarjenost, s katero je nastopal že v drugih predstavah. Arganov brat Beirad je pokazal svojo izvežbanost in gotovost v nastopih, na odru se kreta mirno in neprisiljeno. — Zdravniki pa, če izvzamemo Purgona, ki je ploho bolezni vsul na Argana in ta prizor je bil prav lep! — niso imeli dobrih vlog. To leži pač v igri sami. — Celoten uspeh te Molièrove predstave pa je bil zelo časten za Dramatični krožek. Toda eno je: ne ustavi se na pol poti!

Pretehtali in presodili ste svoje moči, zdaj pa naprej — ne nazaj! — Na tekmo z Dornbergom, Mirnom in zakaj ne tudi z Gorico in Ajdovščino! Vzgojevati, blažiti, zabavati je tvoja naloga, dramatično osebje. Zdravo!

Iz tržaške pokrajine

Sv. Peter na Krasu. Lovska veselica, ki bi se morala vršiti v nedeljo 2. marca, se preloži radi raznih ovir na ponedeljek dne 3. marca. Veselica se bo vršila v prostorih gosp. V. Gržina. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Svira «Kraška vila» iz Sežane. K obilni udeležbi vabi odbor.

Vesti iz Istre

Materija. Prostovoljno gasilno društvo v Materiji priredi danes dne 2/III. v vseh zgornjih prostorih gosp. Kaštelica veliko pustno veselico. Na vsestransko zadovoljivem programu so med drugim tudi pevske točke, šaloigra in ples. Materijske veselice so vedno privabile mnogo zabave željnih gostov, zato pričakujemo tudi takrat največji naval. — Odbor.

Gospodarstvo

Čilski solitar

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA naznanja, da je dospela naročena množina čilskega solitra, ter poziva kmetovalce, ki so ga pri nas naročili da ga čimprej dvignejo. Ker je povpraševanje po njem veliko, ne bomo odgovarjali v slučaju, da ga zmanjka, ako ga naročnik v kratkem ne dvigne. Obenem naznanja, da ima v svoji zalogi razna vrtna in poljska semena, deteljo, sadna drevesca, trte cepljenke in balle, kmetijsko orodje, klajno apno za živino, semenski krompir, istrski albona in amerikanski itd.

Tržaška kmetijska družba v Trstu ulica Raffineria 7.

Pravice optantov v Italiji

Ko so Italijani zasedli Julijsko Krajino, so se Jugosloveni in žal tudi Goričani kar trumoma selili onkraj mej. Med temi je bil velik del slovenske inteligence, ki je iskal varnega zavetja in belega kruha v mladi državi SHS in le malo jih je ostalo tu v oporo kmetskim in delavskim slojem, ki so v smislu pol. društva Edinosti od prvega začetka pomirjevalno delovali za mirno sožitje med obema narodnostima in so s tem izvrševali visoko politično in kulturno misijo.

Mnogo Slovencev je dobilo italijansko državljanstvo po opciji. Vzljubili so te lepe kraje, kjer so se pred mnogimi leti naselili kot obrtniki, trgovci, odvetniki, uradniki, duhovniki itd. in so se po vojski vrnili v opustošeno deželo, da pomagajo pri duševni in gospodarski obnovitvi krajev, kjer so našli svojo drugo domovino. Po trpljenju prestanem v strelskih jarkih, po bolnišnicah, preganjani od avstrijskih političnih oblasti, po stradanju in mrazu v begunskih barakah, izmučeni na duši in na telesu, so se begunci vračali med razvaline. Hiše so bile porušene, polja razorana s strelskimi jarki, posejana s strelivom, ograjena z bodečo žico, v kateri so še visela trupla vojakov, v cestnih jarkih mrhovina, stanovanja oropana... Taka je bila dežela po vojski! Poznamo odlične družine, ki so nekdaj udobno stanovale v svojih hišah, a po vrnitvi niso imele ne postelje ne odeje, spale so na golih tleh v sobah brez oken, nadlegovane po gnusnih podganah; **navzlic temu so prosile in beračile, da smejo ostati.** — Nešteto prošenj za italijansko državljanstvo je bilo odbitih in vsak čas čitamo, kako mora eden za drugim po 30 in več letih kot privandrani tujec zapustiti kraj svojega delovanja. Ne bomo pretresovali razlogov, iz katerih se v mogih slučajih zavračajo take prošnje; morda so v poedinih slučajih višji in tehtni razlogi, ki opravičujejo take ukrepe. Gotovo pa je, da so oni, ki so dobili opcijo, morali skozi sito in rešeto, prej ko se jim je priznalo italijansko državljanstvo. **In baš ti optanti so popolnoma brezpravni, kar se tiče vojne odškodnine, katera bi se jim vendar morala priznati.** Na tisoče lir so morali izdati za cenitve, kolke, odvetniško posredovanje itd., a kolikor nam je znano, dosedaj še ni nihče dobil niti predujma! — Vemo pa tudi to, da se po štirih letih in pol še ni nihče zganil v prilog tem nesrečnežem, ki so se zakopali v dolgove, da so mogli popraviti hišico, da so si nabavili najpotrebnejše za svoj skromni dom.

Vztrajno se širi vest, da italijanska vlada že izdeluje načrt v korist optantov, a vseeno bi morala kaka vplivna oseba pospešiti to nujno zadevo. — Predvsem bi bilo potrebno, da se naše organizacije zainteresirajo za optante, da po javnih glasilih povabijo vse prizadete, da pošljejo točne podatke o višini in vrsti vojne škode, da se ti podatki v obliki spomenice pošljejo vladi v Rim itd. Neobhodno potrebno pa je, da sprejme jugoslovenska vlada tudi to važno vprašanje v svoj delovni program in naj z zameno tudi italijanskim optantom pripozna in izplača vojno odškodnino. Ker sta obe državi pri sklepanju sporazuma pokazali toliko dobre volje, se da rešiti tudi to vprašanje, ko se bodo razpravljale ostale točke delovnega programa, ki se tiče obeh sosednih držav.

DAROVI

Povodom poroke g.čne Rozike Mozetič, hčerke «Renškega slavčka» (tenorista) z g. Alojzijem Mozetičem se je na predlog g.čne Maričke Mozetič nabralo med svati dne 23. II. znesek L 57 za «Šol. dr.». — Darovalcem iskrena hvala, novoporočencema obilo sreče v novem stanu!

Gospodarsko društvo na Kontovelju daruje L 50 «Šol. društvu». Srčna hvala!

Ker se g. C. C. ne more udeležiti plesa, daruje za šol. refekcijo pri Sv. Jakobu L 20.

Gospa Tereza Mlač daruje svetoivanski podružnici «Šol. društva» L 10. (Ta objava se je pomotoma zakasnila kar naj nam cenjena darovalka oprosti).

NAŠI DIJAKI STRADAJO. — SPOMINJAJTE SE POVSOD IN VEDNO DIJAŠKE MATICE!

Borzna poročila.

Valuta na tržaškem trgu.

ogrske krone	0.04	0.05
avstrijske krone	0.0325	0.0330
češkoslovaške krone	67.—	67.40
dinarji	29.30	29.50
leji	12.35	12.75
marke	—.—	—.—
dolarji	23.20	23.30
francoski franki	96.25	96.75
švicarski franki	402.—	404.—
angleški funti papirnati	99.80	100.—

POHIŠTVO vsake vrste
Popolne sobe in posamezne železne postelje in posteljice kakor tudi tapetovano pohištvo.
Najzmernejše cene 124
Ermano Brod - Via Felice Venezian 7

Zobozdravnik
dr. Lojz Kraigher
specialist za bolezni v ustih in na zobeh
sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila
v Gorici, na Travniku 20 (Piazza della Vittoria 20)
od 9-12 in od 3-5. (72

OBEDNE SOBE
vsake vrste in v vsakem slogu
SPALNE SOBE
v veliki izberi
LAKIRANE KUHINJE
po izredno nizkih cenah
ALESSANDRO LEVI-MINZI
VIA RETTORI 1
VIA MALCANTON 7-13
Tvrdka obstoječa od 1874 11

PRETIRANE CENE
plačujem za
KOŽE
kun, zlatic, lisic,
dihurjev, vider, jazbecev, mačk, veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.
Predno prodate kože, vprašajte me za cene.
D. WINDSPACH
Trst, Via Cesare Battisti št. 10
II. nadst., vrata 16 17
Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

Velikl dohodi
dunajskega pohištva
od najnavadnejšega do najfinejšega v veliki izberi po nizkih cenah.
R. Camponovo
Trst — Viale XX settembre 33
tel. 793. 569

RAKOS & C.o
Trst — Via Milano, 19 Telefon štev. 36-34
Zastopstvo pisalnih strojev
ADLER
Zaloga rabljenih strojev, trakov in kopirnega papirja po konkurenčnih cenah.
Poprave pohištva za urade. — Zaloga pisalnih strojev IDEAL. (11)

Pri tvrdki
Giuseppe Struchel
Trst, Via Mazzini, vogal Via S. Caterina
se še nadaljuje izredna prodaja po najnižjih cenah.
Danes izložba v oknih.
Oglejte si cene!

POHIŠTVO
po cenah brez konkurence
ELEGANCA SOLIDNOST — VEDNO NOVI DOHODI
Obiščite veliko skladišče tvrdke
M. STEINER
d. z om. por.
Via Geppa 17
Via Pauliana 1 (Piazza Libertà)
Zaloga v prosti luki brez carine 19

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA
Središnjica v Pragi Podružnica v Trstu Ustanovljena l. 1868
Lastna palača: Ulica Roma 7
Delniška glavnica Kč 200,000.000·— Reserve Kč 131,600.000·—
PODRUŽNICE: Ml. Boleslav, Bratislava, Brno, Německý Brod, České Budějovice, Hodonín, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Kladno, Kolín, Liberec, Košice, Mělník, Olomouc, Mor. Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prešlejov, Tabor, Teplice-Šanov, Trst, Ústí n/L., Dunaj, Opatija. — AFILIJACIJE v Nemški Avstriji, Jugoslaviji, na Poljskem in na Ogrskem.
BLAGOVNI ODDELEK — SAFES
Izvršuje vse bančne posle pod najboljšimi pogoji. - Izdaja nakaznice (vaglia) Banca d'Italia prosto provizije.
Brzojavi: ŽIVNOSTENSKA - Trieste. TELEFONI: 1078, 1089, 2167, 4312

Znana goriška tvrdka ELIJA ČUK v GORICI
Piazza Cavour St. 9 naznanja tem potom slav. občinstvu, da je prejela zastopstvo najboljših in svetov. šivalnih strojev „PFAFF“.
„PFAFF“ je najboljši stroj za šivilje
„PFAFF“ je najboljši stroj za umetno vezenje
„PFAFF“ je najboljši stroj za krojače
„PFAFF“ je najboljši stroj za čevljarje
„PFAFF“ je najboljš stroj in najbolj trpežni stroj za domačo rabo v obče, za katerega se jamči 20 let - V zalogi so razne druge odlične nemške znamke šivalnih strojev. Dvokolesa, puške, samokresi. Brezplačen poduk v umetnem vezenju.
Se toplo priporoča ELIJA ČUK, sodni izvedenec Piazza Cavour 9.

BANCA ADRIATICA
Ustanovljena leta 1905.
Delniška glavnica Lit. 15.000.000·— popolnoma vplačana.
Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača). Podružnici: ABBAZIA, ZARA.
Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo in z vzhodnimi deželami
Daje subvencije na blago, efekte in vrednosti
Otvarja akreditive za nakup blaga. — Inkasi efektov in računov. Informacije. — Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Jamstvena pisma in druge operacije po najugodnejših pogojih.
Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice in jih obrestuje po 4% letno netto, a vloge na tekoči račun po 4½%; vezane vloge proti odpovedi obrestuje najbolje po dogovoru.
Sprejema vloge v Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru.
Izvršuje nakazila v lirah in dinarjih za Jugoslavijo